Pedagogiskt Forum Skatt - PFS

Indirekta skatter

© Björn Forssén

051Blå. Proposals de lege ferenda to the legislator in Sweden on taking measures against VAT frauds without jeopardizing the legal certainty for the entrepreneur
Published (by the author) 2026-11-21, 229 pages
ISBN 978-91-991287-8-8

In this book, *Proposals de lege ferenda to the legislator in Sweden on taking measures against VAT frauds without jeopardizing the legal certainty for the entrepreneur*, I give a review of my series of articles on that subject, which originally have been published in Swedish in periodicals in Sweden and Finland during the period of 2021–2026.

Sweden as an EU Member State has only conferred competence to the EU and its institutions in certain fields, like with the VAT (value-added tax) law, where harmonisation of the Member States' national legislations in the field is demanded according to the EU's primary law. It is fundamental for the internal market that competition and consumption distortions are avoided concerning indirect taxes like the VAT and the principle of a neutral VAT is expressed by both the primary and the secondary law. However, the Swedish parliament has not conferred the competence concerning criminal law to the EU. The criminal law is an example of a field where in principle an exclusive national competence prevails also after Sweden's EU-accession in 1995. This causes major interpretation and application problems concerning matters of VAT frauds of a so-called carrousel type (carrousel trading), since there is no legal definition of *mervärdesskattebedrägeri* (VAT fraud).

In 2026, there has been reforms partly on measures against carrousel trading and partly on liability of tax debts for representatives of legal persons, e.g. limited companies. With my series of articles, I deem that the reforms in question should have been co-ordinated so that the measures against carrousel trading would have been made with an overall view of the individual's right to a fair trial and peaceful enjoyment of his or her possessions.

Thus, making VAT law and criminal law in Sweden working together with regard to both legal certainty for the entrepreneur and the State's interest of VAT collection is the main thread when I submit proposals de lege ferenda to the legislator on taking measures against carrousel trading without jeopardizing the legal certainty for the entrepreneur.

It is in the first place efforts by the legislator that will give the necessary alterations of the VAT law and the criminal law to make effective rules to be used by authorities, lawyers and courts. Therefore, my proposals in this book mainly concern legislative issues, but I also give some suggestions regarding the role of lawyers and the tax authority in the context.

For the purpose of further research on the subject in question, I suggest that Swedish researchers in the field of VAT start problemizing it by analysing issues about the tax subject and not continue to focus only on questions about the tax object. This is necessary for the research in question giving useful results to the legislator and for meaningful proceedings leading to more precedents by the highest national courts or preliminary rulings from the Court of Justice of the EU.

050Blå. Nya åtgärder mot mervärdesskattebedrägerier av karuselltyp – förslag de lege ferenda baserade på artikelserie 2021–2026
Utgiven (eget förlag) 2026-11-21, 250 sidor
ISBN 978-91-991287-7-1

I denna bok, *Nya åtgärder mot mervärdesskattebedrägerier av karuselltyp – förslag de lege ferenda baserade på artikelserie 2021–2026*, går jag igenom vad jag har skrivit i den serien om momsbedrägerier genom så kallad karusellhandel i Sverige, och därvidlag också berörde om näringspenningtvätt samt bokföringsbrott . Serien är publicerad i Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland, Tidningen Balans, Svensk Skattetidning och Dagens Juridik.

Regeringen beslutade den 9 juni 2022 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att föreslå åtgärder för att

förhindra bedrägerier och skatteundandragande på momsområdet. Det ledde till en reform i två steg den 1 april och 1 juli 2026 avseende skattebrott och skatteförfarandet för att motverka karusellhandel. Jag ifrågasätter att reformen kan förväntas leda till effektiva åtgärder mot karusellhandel, och huruvida rättssäkerheten för den enskilde beaktas. Därvidlag berör jag även reformen avseende företrädaransvarsreglerna i skatteförfarandelagen, vilken genomfördes den 30 juni 2026.

I artikelserien har jag lämnat förslag till vilka åtgärder lagstiftaren i Sverige borde vidta mot karusellhandel. I denna bok anger jag hela serien i en lista från vilken jag har valt ut de artiklar som är centrala för ämnet. Dessa bildar 10 kapitel i boken, och en av artiklarna ingår också i en serie som jag har skrivit i Tidningen Balans. I den berör jag särskilt reformen avseende företrädaransvarsreglerna den 30 juni 2026. Därigenom avser jag att visa på behovet av en helhetssyn hos lagstiftaren angående vad som kan drabba en seriös företagare som råkar in i en transaktionskedja med karusellhandel.

Efter listan följer en översikt av problematiken kring karusellhandel, en sammanfattning av mina förslag *de lege ferenda* för att åtgärda momsbedrägerier utan att riskera rättssäkerheten för företagaren. Därefter följer de 10 kapitlen med de centrala artiklarna från artikelserien.

Ämnet i fråga är komplext och avsikten med denna bok är främst att bidra till att skapa en brygga mellan forskning och politik, så att lagstiftaren får användbara förslag till nya reformer mot karusellhandel. För att åstadkomma en sådan utveckling är det nödvändigt att forskarna i Sverige på området mervärdesskatt börjar att beakta frågor om skattesubjektet, i stället för att enbart behandla frågor om skatteobjektet. På det sättet åstadkoms inte någon meningsfull problematisering som leder till användbara resultat för lagstiftarens reformarbete. Detta är också nödvändigt för att processer angående karusellhandel ska leda till prejudikat i de högsta nationella instanserna eller förhandsavgöranden från EU-domstolen.

049Blå. “VAT carrousels” and commercial money laundering, etc. – Supplement on further Research
Published (by the author) 2025-10-03, 42 pages
ISBN 978-91-991287-6-4

In *“VAT carrousels” and commercial money laundering, etc. – Supplement on further research*, Björn Forssén gives some suggestions on further research concerning the phenomenon of ‘VAT carrousels with regard also to commercial money laundering, where he continues with this topic in addition to his concluding suggestions in that respect in the second edition of *“VAT carrousels” and commercial money laundering, etc.* from September 2025.

By this supplement to the second edition of *“VAT carrousels” and commercial money laundering, etc.*, he continues with the topic of future research on ‘VAT carrousels’ etc. In the first place, he has written also this supplement for the purpose of his continued engagement at Södertörn University (Stockholm) on The Master's programme in European Legal Studies.

Thus, this book is intended to be a support for researchers working on the subject of ‘VAT carrousels’ and especially on this phenomenon combined with matters of commercial money laundering. With regard to practicians working with proceedings about those matters, the second edition of *“VAT carrousels” and commercial money laundering, etc.* and this supplement to it are also meant to function as tools to identify legal certainty issues in proceedings on value-added taxation as well as regarding connecting criminal cases.

048Blå. ”VAT carrousels” and commercial money laundering, etc. – Second edition
Published (by the author) 2025-09-08, 198 pages
ISBN 978-91-991287-5-7

In *”VAT carrousels” and commercial money laundering, etc. – Second edition*, Björn Forssén brings up from a Swedish horizon the problems for the national judiciary to function in relation to the EU law, where the VAT law and criminal law is concerned about VAT frauds of a so-called carrousel type. This subject is of a great importance for the internal market, since fraudsters around the EU are appropriating money from national tax authorities within the Member States and often use commercial money laundering in that respect.

For the analysis of the above-mentioned subject, the main thread is that the phenomenon with ‘VAT carrousels’ demands measures making the VAT law and the criminal law in Sweden working together with regard to both legal certainty for the individual and the State’s interest of VAT collection. This has been addressed by the Swedish legislator trying to decrease the phenomenon by introducing reverse charge in a number of situations regarding supply of goods and services within Sweden. Reverse charge means that the flow of liquid between

enterprises and the State is replaced with accounting of the VAT as a taxation of acquisition in the links before the consumer stage. However, it also means that in field after field has for a couple of decades the regime of exemption from taxation been introduced instead of the general VAT rules. Although complying with the EU law, this development means that the State is losing pace when it is a matter of collection of the VAT totally in an ennobling chain of enterprises producing goods or services. Over time do most enterprises normally account more output tax than input tax, and therefore the described development causes the State losing the VAT's function of financing the welfare.

The author is also questioning the Swedish judiciary system's capacity to handle complex matters of 'VAT carrousels' combined with commercial money laundering due to whether the competence belongs to the Swedish parliament or the EU's institutions, where the individual's demand of legal certainty is concerned. As an EU Member State, Sweden has namely only conferred competence to the EU and its institutions in certain fields, like with the VAT law, where harmonisation of the Member States' national legislations in the field is demanded according to the EU's primary law. It is fundamental for the internal market that competition and consumption distortions are avoided concerning indirect taxes like the VAT and therefore the principle of a neutral VAT is expressed by the EU in the secondary law as well as in the primary. Regarding the subject of this book, the rather complex problem is that the Swedish parliament has not conferred the competence concerning criminal law to the EU. The criminal law is an example of a field where in principle an exclusive national competence prevails for the Member States, also for Sweden regardless of its EU-accession in 1995. Thus, the issue of making both the VAT law and the criminal law working together with regard to legal certainty for the individual and the State's interest of VAT collection is the main thread here.

Björn Forssén is a Swedish Doctor of Laws and Independent Scholar. He has worked with tax law matters since 1985 and written books and articles primarily on VAT issues since 1993. This book is his translation into English of a series of articles of his on the subject in question at subject, which originally have been published in Swedish in periodicals in Sweden and Finland mainly during the period of 2021–2025. On The Master's programme in European Legal Studies at Södertörn University (Stockholm), he has held lectures and seminars every year since 2015 and in 2024 the students used inter alia the first edition of this book as study material. Björn Forssén turned 65 on 24 April, 2025 and after 29 years he left on 1 July, 2025 as a member of the Swedish Bar Association. With this new edition, he aims for the book to support others as well at lectures and seminars or research efforts on the subject in question. Of course, the book would also support practicians in the fields of VAT law and criminal law. In both situations, it functions as a guidance, for instance where matters of 'VAT carrousels' in connection with commercial money laundering are concerned. Practicians working with such matters should have good use of this book as a tool to identify legal certainty issues in proceedings on value-added taxation as well as regarding connecting criminal cases.

047Blå. ”VAT carrousels” and commercial money laundering, etc.
Published (by the author) 2024-05-16, 114 pages
ISBN 978-91-991287-4-0

”VAT carrousels” and commercial money laundering, etc. is my translation into English of my book *”Momskaruseller” samt näringspenningtvätt, m.m.*, which corresponds with the following articles of mine as from 2018, and forms part of the material to my courses with the focus set on the questions from the articles.

In *Momsbedrägerier av så kallad karuselltyp och NJA 2018 s. 704* (VAT frauds of so-called carrousel type and NJA 2018 p. 704), I reason by setting out from the decision of the Supreme Court of Sweden (Sw., *Högsta domstolen*) in the case NJA 2018 p. 704 about fraud of a so-called carrousel type regarding accounting of value-added tax (VAT), where it is a matter of tax fraud in a case of abusive practice.

In *Skenfaktura med momsdebitering – konsekvenser för skatt och redovisning* (Fictitious invoice with charging of VAT – consequences for tax and accounting), I account for the consequences for an issuer and a receiver of a fictitious invoice with charging of VAT, i.e. ”false VAT”. In cases of VAT fraud by carrousel trading, where a fictitious enterprise exists in a chain of transactions, such an enterprise is called a missing trader (or goalkeeper company or front enterprise). If the enterprise is issuing an invoice with a false VAT and the receiver tries to exercise right of deduction by accounting the amount as input tax in a VAT return to the tax authority (Sw., *Skatteverket*, SKV), *can* such an abusive practice cause a criminal law responsibility for both the issuer and the receiver. I also state that the issuer of the invoice may be liable to mention the false VAT in the annual report, if the amount is substantial. I come back to the consequences of falsely charged VAT in *ANNEX 2*.

In *Näringspenningtvätt i momskarusell* (Commercial money laundering in VAT carrousel), I repeat my warning that abusive practice against the VAT system *can* lead to criminal responsibility, although such abuse ”in itself” does not cause responsibility for tax fraud, whereby I add a warning for criminal responsibility for commercial money laundering. I state that an intent of indifference (Sw., *likgiltighetsuppsåt*) can exist concerning money laundering, but not regarding commercial money laundering.

In *Momsbedrägerier genom karusellhandel – erfarenheter i Sverige avseende mervärdesskatt, redovisning och straffrätt i förhållande till EU-rätten* (VAT fraud by carousel trading – experiences in Sweden regarding VAT, accounting and criminal law in relation to the EU law) I come back to ”VAT carrousels” and missing trader and go inter alia through what the legislator has done since the year 2000 to suppress carrousel trading, by e.g. introducing reverse charge of VAT for certain trading. There, I once again mention commercial money laundering, and that a criminal law responsibility *can* exist in such a respect instead of a responsibility for tax fraud, where it is a matter of abusive practice.

In *Konkurrensfördelar med varuomsättningar efter momsfria omsättningar av varor i vissa lager och av finansiella tjänster* (Competition advantages with transactions of goods after VAT free transactions of goods in certain warehouses and of financial services), I state that such a lowering of the taxable amount for VAT that is not possible according to the general VAT rules instead can be carried through by application of the special rules on goods in certain warehouses, which were introduced in Swedish VAT law in 1996 based on the EU law in the field.

In *Aktuell utredning löser inte problemet med momsbedrägerier* (Current official report does not solve the problem with VAT frauds), I tie together the above-mentioned articles.

In *ANNEX 1* is to be found inter alia my comment to a commentary of my article first mentioned above.

In *ANNEX 3* is to be found an article where I emphasize the importance of an efficient registration control by the SKV to counteract VAT fraud.

In *ANNEX 4*, I mention a gap in the Customs Act that can cause a far too vast scope of the right of deduction for input tax and describe a risk thereby existing for undesired arrangements. ANNEX 4 is an excerpt from a section of a book of mine, where I make a summary of my article *Lucka i tullagen öppnar för ej avsett momsavdrag på grund av två olika bestämningar av vem som är beskattningsbar person* (Gap in the customs act opening for unintended VAT deduction due to two different determinations of who is a taxable person). *Tidningen Balans fördjupningsbilaga* (The Periodical Balans Annex with advanced articles) 3/2018, pp. 17–19.

In *ANNEX 5*, I mention that the for VAT purposes special intermediation rule 6:7 has been replaced in the new VAT act of 2023 by rules on intermediation from the EU:s VAT Directive regarding goods and services, and that it should lead to consequences for the question about licenses in combination with goods like computers and mobile phones. Then, I come back to a lecture that I held in 2001.

I begin by giving an overview of examples of questions that can be raised set out from the chapters and annex of this book, which in the first place is intended to be a support for the students to seminar exercises on the topic, and finish with my concluding words from the lecture of 2001. This book is also intended for practicians within the fields of VAT law and criminal law. I aim for it to function as a guidance on questions in those fields, where it in the first place is a matter of the phenomenon VAT frauds of a so-called carrousel type and connections in that respect to commercial money laundering, so that the legal certainty will be favoured in the taxation procedure as well as in the criminal case in such cases.

046Blå. ”Momskaruseller” samt näringspenningtvätt, m.m.
Utgiven (eget förlag) 2024-05-16, 105 sidor
ISBN 978-91-991287-3-3

”Momskaruseller” samt näringspenningtvätt, m.m. motsvarar följande artiklar av mig från och med 2018, och ingår i materialet till mina kurser med fokus på frågor från artiklarna.

I *Momsbedrägerier av så kallad karuselltyp och NJA 2018 s. 704* resonerar jag utifrån Högsta domstolens (HD) avgörande i målet NJA 2018 s. 704 om bedrägerier av så kallad karuselltyp avseende redovisning av mervärdesskatt (moms), när det gäller fråga om skattebrott i fall av förfarandemissbruk.

I *Skenfaktura med momsdebitering – konsekvenser för skatt och redovisning* redogör jag för konsekvenserna för utfärdare och mottagare av skenfaktura med momsdebitering, det vill säga ”oäkta moms”. I fall av momsbedrägerier genom karusellhandel, där ett skenföretag förekommer i transaktionskedjan, kallas sådant företag för *missing trader* (eller målvaktsbolag eller bulvanföretag). Utfärdar företaget en faktura med en oäkta moms och mottagaren försöker utöva avdragsrätt genom att ta upp beloppet som ingående moms i en momsdeklaration till Skatteverket, *kan* sådant förfarandemissbruk föranleda straffrättsligt ansvar för både utfärdaren och mottagaren. Jag anför även att utfärdaren av fakturan kan vara skyldig att nämna den oäkta momsen i årsredovisningen, om beloppet är väsentligt. Jag återkommer till konsekvenserna av felaktigt debiterad moms i *BILAGA 2*.

I *Näringspenningtvätt i momskarusell* upprepar jag min varning för att förfarandemissbruk gentemot momssystemet *kan* leda till straffansvar, även om sådant missbruk ”i sig” inte medför ansvar för skattebrott, varvid jag lägger till en varning för straffansvar för näringspenningtvätt. Jag anför att ett likgiltighetsuppsåt – eventuellt uppsåt – kan förekomma beträffande penningtvätt, men inte avseende näringspenningtvätt.

I *Momsbedrägerier genom karusellhandel – erfarenheter i Sverige avseende mervärdesskatt, redovisning och straffrätt i förhållande till EU-rätten* återkommer jag till ”momskaruseller” och *missing trader* samt går bland annat igenom vad lagstiftaren sedan år 2000 har gjort för att stävja karusellhandel, genom bland annat införande av omvänd betalningsskyldighet för viss handel. Annat som jag nämner där är också att jag återigen berör näringspenningtvätt, och att straffrättsligt ansvar *kan* föreligga i sådant hänseende i stället för ansvar för skattebrott, när det gäller förfarandemissbruk.

I *Konkurrensfördelar med varuomsättningar efter momsfria omsättningar av varor i vissa lager och av finansiella tjänster* anför jag att en sådan sänkning av beskattningsunderlaget för moms, som inte är möjlig enligt de allmänna momsbestämmelserna, i stället kan genomföras med tillämpning av de särskilda regler om *varor i vissa lager* som infördes i svensk mervärdesskatterätt 1996 utifrån EU-rätten på området.

I *Aktuell utredning löser inte problemet med momsbedrägerier* knyter jag ihop ovan nämnda artiklar.

I *BILAGA 1* finns bland annat min kommentar till en kommentar av min ovan förstnämnda artikel.

I *BILAGA 3* återfinns en artikel där jag framhåller betydelsen av en effektivare registreringskontroll hos Skatteverket för att motverka momsbedrägerier.

I *BILAGA 4* nämner jag en lucka i tullagen som kan medföra en alltför vid omfattning av rätten till avdrag för ingående moms, och beskriver att en risk därmed föreligger för oönskade upplägg. ANNEX 4 är ett utdrag från ett avsnitt i en av mina böcker, där jag sammanfattar min artikel Lucka i tullagen öppnar för ej avsett momsavdrag på grund av två olika bestämningar av vem som är beskattningsbar person. Tidningen Balans fördjupningsbilaga 3/2018, s. 17–19.

I *BILAGA 5* berör jag att den för momsen särskilda förmedlingsregeln 6:7 har ersatts i nya mervärdesskattelagen från 2023 med mellanmansregler från EU:s mervärdesskattedirektiv avseende varor och tjänster, och att det bör få konsekvenser för frågan om licenser i förening med varor såsom datorer och mobiltelefoner. Jag återkommer då till ett föredrag som jag höll 2001.

Jag inleder med att ge en översikt av exempel på frågor som kan ställas och diskussioner som kan tas upp utifrån bokens kapitel och bilagor, vilket i första hand avser att ge stöd för studerande till seminarieövningar i ämnet, och avslutar med mina slutord från föredraget 2001. Boken riktar sig även till praktiker inom områdena mervärdesskatterätt och straffrätt. Min avsikt är att den ska ge vägledning i frågor på dessa områden, när det gäller i första hand fenomenet momsbedrägerier av så kallad karuselltyp och kopplingar i det hänseendet till näringspenningtvätt, så att rättssäkerheten gynnas i förfarandet beträffande såväl skatteprocessen som brottmålet i sådana fall.

045Blå. Indirekta skatter – en svensk erfarenhet av forskningen i EU-rätten
Utgiven (eget förlag) 2024-02-26, 172 sidor
ISBN 978-91-991287-2-6

Indirekta skatter – en svensk erfarenhet av forskningen i EU-rätten är en bok om forskningen i Sverige avseende de indirekta skatterna, det vill säga mervärdesskatt (moms), punktskatter och tull, under perioden 1994 – 2020. Författaren, *Björn Forssén*, är juris doktor och ledamot av Sveriges advokatsamfund. Han har hållit föreläsningar

och seminarier på EU-magisterprogrammet vid Södertörns högskola Stockholm varje år sedan 2015, och från och med 2021 har han därvid steg för steg utvecklat ett studiematerial baserat på artiklar som han har skrivit i nämnda ämne, vilket material nu i stort sett representeras av denna bok.

Han skrev nämligen under åren 2020 – 2023 ett antal artiklar om forskningen avseende indirekta skatter, vilka publicerades i Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (JFT) och Tidningen Balans fördjupning. Innehållet i denna bok är i huvudsak baserat på dessa artiklar, så att han med denna bok ger en detaljerad genomgång av forskningen om indirekta skatter i Sverige i förhållande till EU-rätten under perioden 1994 – 2020.

Han ger en översikt av metodfrågorna och svenska språkets ställning i förhållande till engelskan i forskningen avseende moms. Han tar också upp forskningen om punktskatter. En röd tråd i denna bok är att han, beträffande forskningen om moms och punktskatter, anser att skattesubjektsfrågan inte har behandlats tillräckligt i de flesta svenska avhandlingar inom dessa båda områden. Därför betonar han, beträffande momsen så väl som beträffande punktskatterna, betydelsen av att forskningen inom området indirekta skatter omfattar inte bara frågor om skatteobjektet, utan också frågor om skattesubjektet. Det är grundläggande både för moms och punktskatter att lagstiftningen ska åtskilja företagarna från konsumenterna.

Han nämner även vissa tullfrågor i Sverige. Beträffande tull är både företagare och konsumenter skattesubjekt, till skillnad från beträffande tull och punktskatter, där det huvudsakliga syftet är att skilja skattesubjekten från konsumenterna, varvid skattesubjekten är i princip fysiska eller juridiska personer vars aktiviteter konstituerar vad som normalt betecknas som företag. Därför anser han att fokus beträffande forskningen avseende tullrätt kan sättas på skatteobjektet, varvid han nämner att forskningen inom området indirekta skatter bör inriktas på förenklingar såsom att förbereda införandet av ett gemensamt varubegrepp för hela området. I APPENDIX återges också en annan av hans artiklar, vilken publicerades i JFT under 2022, där han anför att arbetet med att introducera frihandelsavtalet mellan USA och EU, det så kallade TTIP, bör återupptas, eftersom han bedömer att det skulle vara viktigt för tullfrågorna i EU-projektet.

Denna bok riktar sig till studenter och forskare inom området indirekta skatter, och framför allt är författarens avsikt att den ska fungera som en vägledning för att undvika fallgropar i studier eller forskning inom området. Han anser också att den bör vara av intresse för aktörerna i processer där moms, punktskatter eller tull berörs.

044Blå. Indirect taxes – a Swedish experience of the research on the EU law
Published (by the author) 2024-02-01, 195 pages
ISBN 978-91-991287-1-9

Indirect taxes – A Swedish experience of the research on the EU law is a book on the research in Sweden regarding the indirect taxes, that is value-added tax (VAT), excise duties and customs, during the period of 1994 – 2020. The author, *Björn Forssén*, is a Doctor of Laws and Member of the Swedish Bar Association. He has given lectures and seminars on the EU Master programme at SÖDERTÖRN UNIVERSITY ‖ STOCKHOLM each year since 2015, and from 2021 he has thereby step by step developed a study material based on articles written by him on the topic mentioned, which material is now represented on the whole by this book.

He wrote namely during the years of 2020 – 2023 a number of articles on the research on indirect taxes, which were published then in *Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland* [Eng., The journal published by the Law Society of Finland (JFT)] and in the Swedish periodical *Tidningen Balans fördjupning* (The Periodical Balans Annex with advanced articles). The contents of this book are mainly based on the author's translation of those articles from Swedish into English, so that he with this book is giving a detailed review of the research on indirect taxes in Sweden in relation to the EU law during the period of 1994 – 2020.

He makes an overview of the method questions and of the position of the Swedish language in relation to English in the research in Sweden regarding VAT. He also brings up the research on excise duties. A main thread in this book is that he, regarding the research on VAT and excise duties, considers that the tax subject question has not been sufficiently treated in most of the Swedish theses in those two fields. Therefore, he is, regarding the VAT as well as the excise duties, emphasizing the importance of the research in the field of indirect taxes comprising not only questions on the tax object, but also questions on the tax subject. It is basic both for VAT and excise duties that the legislation shall distinguish the entrepreneurs from the consumers.

He also mentions some customs questions in Sweden. Concerning customs are both entrepreneurs and consumers tax subjects, unlike with VAT and excise duty, where the main aim is to distinguish the tax subjects

from the consumers, whereby the tax subjects in principle are natural or legal persons with activities constituting what is normally denoted enterprises. Therefore, he considers that the focus regarding the research within the customs law can be set on the tax object, whereby he mentions that the research within the field of indirect taxes should be aiming at simplifications like preparing the introduction of a common concept on goods for the whole field. Under ANNEX is also to be found his translation into English of another article of his, published in the JFT in 2022, where he argues for the work to introduce the free trade agreement between the USA and the EU, the so-called TTIP, to be resumed, since he considers it would be of importance for the customs questions of the EU-project.

This book is intended for students and researchers within the field of indirect taxes, and the author is above all aiming for it to function as a guidance to avoid pitfalls in studies or research within that field. He also deems it should be of interest for the participants in proceedings where VAT, excise duties or customs are concerned.

043Blå. Indirect taxes – an introduction to the research in Sweden and the EU law
Published (by the author) 2023-07-15, 41 pages
ISBN 978-91-991287-0-2

Indirect taxes – an introduction to the research in Sweden and the EU law is the author's translation into English of his book *Indirekta skatter – en introduktion till forskningen i Sverige och EU-rätten*, which is, in accordance with the title, an introduction to his book *Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten* (Indirect taxes – the research in Sweden and the EU law).

Indirect taxes – the research in Sweden and the EU law contains the author's review of questions on applied methods for the research in Sweden regarding the field of indirect taxes, that is value-added tax (VAT), excise duties and customs, and about the position of the Swedish language in that research. That book corresponds to three of his articles during the years of 2020, 2021 and 2022 in *Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland* [The journal published by the Law Society of Finland (abbreviated JFT)]:

- *Momsforskningen i Sverige – metodfrågor* (The VAT research in Sweden – method questions), JFT 6/2020 pp. 716-757;
- *Momsforskningen i Sverige – svenska språkets ställning* (The VAT research in Sweden – the position of the Swedish language), JFT 6/2021 pp. 412-447; and
- *Punktskatteforskningen i Sverige – skattesubjektsfrågan* (The research on excise duties in Sweden – the tax subject question), JFT 3/2022 pp. 242-276.

Thus, these articles comprise 113 pages, and the present book is aiming at being an introduction to the mentioned questions and the book *Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten* (Indirect taxes – the research in Sweden and the EU law). This introduction book on the subject corresponds to four of the author's articles published in the authorized public accountants' periodical, *Balans*, during the years of 2021 – 2023:

- *Momsforskningen i Sverige – vart är den på väg? Del 1* (The VAT research in Sweden – where is it going? Part 1), *Balans fördjupningsbilaga* (The Periodical Balans Annex with advanced articles) 2/2021 pp. 22-28,
- *Momsforskningen i Sverige – vart är den på väg? Del 2* (The VAT research in Sweden – where is it going? Part 2), *Balans fördjupningsbilaga* (The Periodical Balans Annex with advanced articles) 2/2021 pp. 29-36,
- *Momsforskningen i Sverige – vart är den på väg? Del 3* (The VAT research in Sweden – where is it going? Part 3), *Balans fördjupning* (The Periodical Balans Annex with advanced articles) 2/2022 pp. 1-8; and
- *Indirekta skatter och forskningen i Sverige – vart borde den vara på väg? Del 4* (Indirect taxes and the research in Sweden – where should it be going? Part 4), *Balans fördjupning* (The Periodical Balans Annex with advanced articles) 2023 pp. 1-8.

In the first two articles in the JFT on the research in Sweden about indirect taxes the author made an overview of the method questions and of the position of the Swedish language in the research regarding VAT. In the third article in the JFT he also brings up the research on excise duties. A main thread is that he regarding the research on VAT and excise duties considers that the tax subject question has not been sufficiently treated in most of the Swedish theses in those two fields.

In the first and the third article in the JFT the author also mentions customs and point out that the question which should be treated more concerns the tax object and to establish a uniform concept goods for the indirect taxes (which in the first place consist of VAT, excise duties and customs). Regarding research on customs law should the focus be set on the tax object, since both entrepreneurs and consumers can be tax subjects, unlike with VAT and excise duty, where the main aim is to distinguish the tax subjects from the consumers, whereby the tax subjects in principle are natural or legal persons with activities constituting what is normally denoted enterprises.

In *Balans fördjupning* (The Periodical Balans Annex with advanced articles) the author made shorter reviews of the questions brought up in his articles in the JFT regarding the research in Sweden during the years of 1994 – 2020 within the field of indirect taxes. The four articles in *Balans fördjupning* comprise 31 pages, and shall in the first place be seen as an introduction to the author's articles in the JFT regarding the research in Sweden on indirect taxes and thus also to the book *Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten* (Indirect taxes – the research in Sweden and the EU law): in *Balans fördjupning* Part 1 and 2 constitute the introduction to his first article in the series in the JFT, Part 3 constitutes the introduction to his second article in the series in the JFT and Part 4 ties together the whole series of his three articles in the JFT, so that he with the present introduction book and *Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten* (Indirect taxes – the research in Sweden and the EU law) covers the research situation in Sweden during the years for 1994 – 2020 regarding the whole of the field of indirect taxes.

This book is intended for students and researchers within the field of indirect taxes and shall function as a guidance to avoid pitfalls in studies or research within the field and in proceedings where VAT, excise duties and customs are concerned.

042Blå. Indirekta skatter – en introduktion till forskningen i Sverige och EU-rätten
Utgiven (eget förlag) 2023-04-25, 37 sidor
ISBN 978-91-991286-9-6

Indirekta skatter – en introduktion till forskningen i Sverige och EU-rätten är, i enlighet med titeln, en introduktion till författarens bok Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten.

Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten innehåller en genomgång av frågor om använda metoder för forskningen i Sverige avseende området indirekta skatter, det vill säga mervärdesskatt (moms), punktskatter och tull, och om svenska språkets ställning i den forskningen. Den boken motsvarar tre artiklar av författaren 2020, 2021 och 2022 i Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (JFT):

- Momsforskningen i Sverige – metodfrågor, JFT 6/2020 s. 716-757;
- Momsforskningen i Sverige – svenska språkets ställning, JFT 6/2021 s. 412-447; och
- Punktskatteforskningen i Sverige – skattesubjektsfrågan, JFT 3/2022 s. 242-276.

Dessa artiklar omfattar således 113 sidor, och förevarande bok är tänkt som en introduktion till nämnda frågor och boken Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten. Denna introduktionsbok i ämnet motsvaras av fyra artiklar av författaren vilka har publicerats i de auktoriserade revisorernas tidskrift, Tidningen Balans, åren 2021 – 2023:

- Momsforskningen i Sverige – vart är den på väg? Del 1, Balans fördjupningsbilaga 2/2021 s. 22-28;
- Momsforskningen i Sverige – vart är den på väg? Del 2, Balans fördjupningsbilaga 2/2021 s. 29-36;
- Momsforskningen i Sverige – vart är den på väg? Del 3, Balans fördjupning 2/2022 s. 1-8; och
- Indirekta skatter och forskningen i Sverige – vart borde den vara på väg? Del 4, Balans fördjupning 2023 s. 1-8.

I de båda första artiklarna i JFT om forskningen i Sverige avseende indirekta skatter gör författaren en översyn av metodfrågorna respektive svenska språkets ställning i forskningen avseende moms. I den tredje artikeln i JFT tar författaren också upp punktskatteforskningen. En röd tråd är att han avseende moms- och punktskatteforskningen anser att skattesubjektsfrågan inte behandlas tillräckligt i de flesta av de svenska avhandlingarna på de båda områdena.

I den första och den tredje artikeln i JFT berör författaren även tull, och framhåller att den fråga som bör behandlas mera avser skatteobjektet och att skapa ett enhetligt varubegrepp för de indirekta skatterna (vilka i första hand består i moms, punktskatter och tull). Beträffande forskning om tullrätt bör fokus avse skatteobjektet, eftersom både företagare och konsumenter kan vara skattesubjekt, till skillnad från angående moms och punktskatt där grundtanken är att åtskilja skattesubjekten från konsumenterna, varvid skattesubjekten i princip är fysiska eller juridiska personer med verksamheter som utgör vad som normalt sett benämns företag.

I Tidningen Balans fördjupning gör författaren främst kortare genomgångar av frågorna som han tar upp i sina artiklar i JFT beträffande forskningen i Sverige 1994 – 2020 inom området indirekta skatter. De fyra artiklarna i Tidningen Balans fördjupning omfattar 31 sidor, och ska i första hand ses som en introduktion till författarens artiklar i JFT angående forskningen i Sverige avseende indirekta skatter och sålunda också till boken Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten: i Tidningen Balans fördjupning utgör Del 1 och 2 introduktionen

till författarens första artikel i serien i JFT, Del 3 utgör introduktionen till hans andra artikel i serien i JFT och Del 4 knyter ihop hela serien med dennes tre artiklar i serien i JFT, så att han med förevarande introduktionsbok och Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten täcker forskningssituationen i Sverige 1994 – 2020 avseende hela området indirekta skatter.

Denna bok riktar sig till studenter och forskare inom området indirekta skatter, och ska ge vägledning för att undvika fallgropar i studier eller forskning inom området samt i processer där moms, punktskatter eller tull berörs.

041Blå. Indirect taxes – the research in Sweden and the EU law
Published (by the author) 2023-03-06, 126 pages.
ISBN 978-91-991286-8-9

Indirect taxes – the research in Sweden and the EU law is a book on the research in Sweden regarding the indirect taxes, that is value-added tax (VAT), excise duties and customs. The book is the author's translation sentence by sentence into English of his book *Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten*.

The book is corresponding with three articles by the author of this book during the years of 2020, 2021 and 2022 in *Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland* – Eng., The journal published by the Law Society of Finland (JFT):

- *Momsforskningen i Sverige – metodfrågor* (Eng., The VAT research in Sweden – method questions);
- *Momsforskningen i Sverige – svenska språkets ställning* (Eng., The VAT research in Sweden – the position of the Swedish language); and
- *Punktskatteforskningen i Sverige – skattesubjektsfrågan* (Eng., The research on excise duties in Sweden – the tax subject question).

The parts I and II in the book are corresponding with the two articles on the VAT research and Part III is corresponding with the article on the research on excise duties. In the endings of the first and the third article the author is mentioning some customs questions in Sweden. The book is ended with an overview of its three parts.

Regarding the VAT as well as the excise duties, the author is emphasizing the importance of the research in the field of indirect taxes comprising not only questions on the tax object but also questions on the tax subject. It is basic both for VAT and excise duties that the legislation shall distinguish the entrepreneurs from the consumers. Concerning customs are both entrepreneurs and consumers tax subjects, why the focus regarding the research within the customs law can be set on the tax object, whereby the author is mentioning that the research within the field of indirect taxes should be aiming at simplifications like preparing the introduction of a common concept on goods for the whole field.

Thus, the author covers with the present book the research situation in Sweden 1994 – 2020 regarding the field of indirect taxes as a whole, that is VAT, excise duties and customs. By the way, the book is finished with some more comments regarding and besides what is mentioned in the parts I, II and III.

This book is intended for students and researchers within the field of indirect taxes, and the author is aiming for it to function as a guidance to avoid pitfalls in studies or research within the field. It should also be of interest for the participants in proceedings where VAT, excise duties or customs are concerned.

040Blå. Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten
Utgiven (eget förlag) 2023-03-06, 117 sidor.
ISBN 978-91-991286-7-2

Indirekta skatter – forskningen i Sverige och EU-rätten är en bok om forskningen i Sverige avseende de indirekta skatterna, det vill säga mervärdesskatt (moms), punktskatter och tull.

Boken motsvarar tre artiklar av mig 2020, 2021 och 2022 i Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (JFT):

- Momsforskningen i Sverige – metodfrågor;
- Momsforskningen i Sverige – svenska språkets ställning; och
- Punktskatteforskningen i Sverige – skattesubjektsfrågan.

Avdelningarna I och II i boken motsvarar de båda artiklarna om momsforskningen och Avdelning III motsvarar artikeln om punktskatteforskningen. I avslutningarna av den första och den tredje artikeln berörs vissa tullfrågor i Sverige. Boken avslutas med en översikt av dess tre avdelningar.

Avseende såväl momsen som punktskatterna framhålls betydelsen av att forskningen på området indirekta skatter omfattar inte bara frågor om skatteobjektet, utan också frågor om skattesubjektet. Det är grundläggande för både moms och punktskatter att lagstiftningen ska skilja företagarna från konsumenterna. Beträffande tull är både företag och konsumenter skattesubjekt, varför fokus avseende forskningen inom tullrätten kan sättas på skatteobjektet, varvid nämns att forskningen inom området indirekta skatter bör inriktas på förenklingar såsom att förbereda införandet av ett gemensamt varubegrepp för hela området.

Sålunda täcker förevarande bok forskningssituationen i Sverige 1994 – 2020 avseende hela området indirekta skatter, det vill säga moms, punktskatter och tull. För övrigt avslutas boken med några fler kommentarer angående och utöver vad som berörs i avdelningarna I, II och III.

Denna bok riktar sig till studenter och forskare inom området indirekta skatter, och avsikten är att den ska fungera som en vägledning för att undvika fallgropar i studier eller forskning inom området. Den bör också vara av intresse för aktörerna i processer där moms, punktskatter eller tull berörs.

039Blå. Momsforskningen i Sverige – studiematerial avseende svenska språkets ställning
Utgiven (eget förlag) 2023-01-20, 101 sidor.
ISBN 978-91-991286-6-5

Momsforskningen i Sverige – studiematerial avseende svenska språkets ställning är en bok om forskningen i Sverige i ämnet mervärdesskatterätt som motsvarar en artikel av mig 2021 i Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland (JFT) samt en engelsk och en finsk språkversion av den.

Artikeln, Momsforskningen i Sverige – svenska språkets ställning, publicerades i JFT 6/2021 (s. 412-447). Mervärdesskatt (moms) är en skatt där innehållet i de nationella lagstiftningarna i EU:s medlemsstater styrs av EU-rätten på området, och syftet med artikeln är att behandla momsforskningen i Sverige och svenska språkets ställning inom Europeiska unionen (EU). Jag har skrivit tidigare i JFT bland annat om momsforskningen i Sverige angående metodval i avhandlingarna i ämnet mervärdesskatterätt, och artikeln följer upp den uppfattning som jag då bildade mig angående den överbetoning av engelska språket som sker dels beträffande att avhandlingarna tenderar att avfattas på engelska hellre än på svenska, dels beträffande att andra officiella språk inom EU också trängs undan av engelskan i forskningen.

I artikeln argumenterar jag för att det nordiska bör lyftas i momsforskningen i Sverige, och att det inte bara gäller nordiska språk, utan också finskan. Det stöds inte bara av min genomgång av språkfrågan, utan också av att språklagen i Sverige föreskriver i 8 § att ”det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken”.

Eftersom finska är ett av minoritetsspråken i Sverige och både svenska och finska är officiella språk i Finland, har jag låtit översätta artikeln till finska och översatt den till engelska, vilket i båda fallen har skett mening för mening. På så sätt har jag kunnat sammanställa denna bok, som utgör ett studiematerial avseende svenska språkets ställning inom momsforskningen i Sverige, där läsarna kan jämföra originalversionen på svenska av artikeln med översättningarna av den till engelska respektive finska.

Denna bok är tänkt att fungera som ett studiematerial för studenter och forskare inom mervärdesskatterätten vilka gör komparativa analyser av ämnet, där svenska språket jämförs med andra officiella EU-språk. Boken kan också vara av intresse för aktörerna i processer där jämförelser av svenskan med andra språk aktualiseras.

[In English]
Momsforskningen i Sverige – studiematerial avseende svenska språkets ställning, The VAT research in Sweden – material for studies on the research in Sweden in the subject VAT law which corresponds with an article of mine in 2021 in Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland [The journal published by the Law Society of Finland (JFT)] and an English and a Finnish language version of it.

The article, *Momsforskningen i Sverige – svenska språkets ställning*, The VAT research in Sweden – the position of the Swedish language, was published in JFT 6/2021 (pp. 412-447). Value-added tax (VAT) is a tax where the

content of the national legislations in the EU's Member States is governed by the EU law in the field, and the purpose with the article is to treat the VAT research in Sweden and the position of the Swedish language within the European Union (EU). I have previously written in the JFT inter alia about the VAT research in Sweden regarding the choice of method in the theses on the subject VAT law, and the article is a follow-up of the conception I then formed about the over-emphasizing of the English language which is made partly regarding that there is a tendency of rather writing the theses in English than in Swedish, partly regarding that also other official languages in the EU are pushed side by the English in the research.

In the article, I am arguing for the Nordic to be emphasized in the VAT research in Sweden, and that it does not apply only to Scandinavian languages, but also to Finnish. That is supported not only by my review of the language issue, but also of the Language Act in Sweden stating in sec. 8 that the State and local authorities have a special responsibility to defend and promote the national minority languages (Sw., "det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken").

Since Finnish is one of the minority languages and both Swedish and Finnish are official languages in Finland, I have hired ArthemaxX Business Services in Finland to translate the article into Finnish and I have translated the article into English, which in both cases has been done sentence by sentence. In that way, I have been able to put together this book, which constitutes a study material regarding the position of the Swedish language in the VAT research in Sweden, where the readers can compare the original version of the article in Swedish with the translations of it into English and Finnish.

This book is meant to function as a study material for students and researchers within the VAT law who are making comparative analyses of the subject, where the Swedish language is compared with other official EU languages. The book may also be of interest for those active in court procedures where comparisons of Swedish with other languages may be relevant.

038Blå. Goods and services at composite transactions – interpretation and application according to the Swedish VAT Act and the EU's VAT Directive
Published (by the author) 2022-11-17, 166 pages.
ISBN 978-91-991286-5-8

Goods and services at composite transactions – interpretation and application according to the Swedish VAT Act and the EU's VAT Directive is my translation of my book *Vara och tjänst vid sammansatta transaktioner – tolkning och tillämpning enligt mervärdesskattelagen och EU:s mervärdesskattedirektiv* from August 2020. It is a book about the concepts goods, services and supply at so-called composite transactions in *mervärdesskattelagen (1994:200*, here abbreviated ML), i.e. the Swedish VAT Act, and about so-called composite transactions for VAT purposes. The questions in this book concern whether those concepts are EU conform (directive conform).

If the concepts are not EU conform suggestions will be presented *de lege ferenda* concerning alterations that should be made in the ML, so that it is made complying (conform) with the EU's VAT Directive (2006/112/EC). It may also be so that the VAT Directive or the Council implementing regulation (EU) No 282/2011 of 15 March 2011 laying down implementing measures for Directive 2006/112/EC on the common system of value added tax, the so-called Implementing Regulation, will be proven necessary to alter.

This book is the result of a project I started late in 2017 concerning application problems regarding composite transactions in the field of value added tax (VAT). In 2015 I engaged in a thesis project at Örebro University on composite transactions for VAT purposes, but in the end of 2017, I was considered not having anything more to contribute with by *Research Team Tax Law* at the institution for Law, Psychology and Social work. However, it has not curbed my commitment in the subject. I have as a preliminary study to this book written about composite transactions with respect of VAT in my handbook from 2019, *Momsrullan IV: En handbok för praktiker och forskare*, and in a number of articles during 2018 to 2020. Another contribution to the preliminary study is one of the side issues from my doctor's thesis of 2013, *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier*.

I do not claim to have written yet another thesis, but with this book I prove the importance of usefulness as one of the criteria for theses. The scope of the book is half the size of a normal thesis and still giving the reader a conception of what is necessary to attend to concerning composite transactions with respect of VAT. Thus, I show that a study of that issue should be made by an examination of what should be considered composite transactions, what is similar to such transactions and what sometimes is denoted composite transactions, but

should not be comprised by the concept. This book should be of interest for many, since a new VAT act is suggested in SOU 2020:31.

This book is intended for students and researchers in the field of VAT, but also for those who need to go into the VAT law in connection with legal proceedings where the subject is concerned.

037Blå. The VAT research in Sweden and the EU law – method questions and the position of the Swedish language
Published (by the author) 2022-08-09, 83 pages.
ISBN 978-91-991286-4-1

The VAT research in Sweden and the EU law – method questions and the position of the Swedish language is a book on the research in Sweden regarding the subject VAT law corresponding with two articles of mine in Swedish in 2020 and 2021 in *Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland* – Eng., The journal published by the Law Society of Finland. They form the two parts of this book on the method questions in the research and on the position of the Swedish language in the context. The basic question is whether the research result can be expected to be useful for the EU Member States' legislators, for the courts and tax authorities within the EU and for other appliers of law concerning the question on the implementation of the rules in the EU's VAT Directive (2006/112/EC) into the VAT legislations of the Member States. By the way, there is also a version in Swedish of this book: *Momsforskningen i Sverige och EU-rätten – metodfrågor och svenska språkets ställning*.

A jurisprudential study ***in*** the subject of VAT law shall be carried out with respect of the VAT principle in article 1(2) of the VAT Directive. Otherwise, the thesis constitutes a study ***about*** VAT, which belongs more within economics. The basic criteria forming the VAT principle is decisive for the study concerning VAT according to the EU law. If a comparative method is applied and comparisons shall be made at all with tax systems of other countries than the EU Member States, that is with systems in third countries, a third country is not useful for the study, if it consider itself having a VAT system, but is not upholding the criterion of an in principle general right of deduction for the enterprises for input tax on acquisitions to the activities. Then it is not a matter of VAT according to the EU law. The right of deduction is central in that respect and is also expressed by the other two criteria in article 1(2) of what is meant by VAT according to the EU law, that is the reciprocity principle, and the principle of passing on the tax burden. Thus, the researcher should not uncritically accept information from e.g. the OECD of what third countries that have VAT but examine if what is denoted as VAT systems or Goods and Services Tax-systems constitute VAT according to the EU law.

The importance of the right of deduction for a jurisprudential study ***in*** the subject VAT law means also that such a study should be made with regard of questions on both the tax subject and the tax object. If a thesis is carried out only with respect of the tax object, a problemizing of issues ***in*** the subject cannot be done, regardless of which method is chosen for the study. Article 1(2) of the directive means that the basic idea of what constitutes VAT according to the EU law is that the VAT is levied and deducted in an ennobling chain up to the consumer, who pays VAT included in the price of the goods or service on its total value-added through the whole of the production and distribution chain. Also questions on the tax subject form part of that context, not only questions on the tax object. If the right of deduction is delimited, the examination does not concern VAT according to the EU law, but the study is then instead conducted as if it concerned a gross tax, i.e. in principle excise duty.

Concerning the language issue the researchers within the field of VAT law in Sweden often write in English instead of Swedish. I set this in relation to the basic question whether the research result can be expected to be useful for legislators and appliers of law.

This book is intended for students and researchers within the VAT law, and I aim for it to function as a guidance to avoid pitfalls in studies or research of the subject. It should also be of interest for the participants in proceedings where the subject is concerned.

036Blå. Momsforskningen i Sverige och EU-rätten – metodfrågor och svenska språkets ställning
Utgiven (eget förlag) 2022-08-03, 76 sidor.
ISBN 978-91-991286-3-4

Momsforskningen i Sverige och EU-rätten – metodfrågor och svenska språkets ställning är en bok om forskningen i Sverige i ämnet mervärdesskatterätt som motsvarar två artiklar av mig 2020 och 2021 i Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland. De bildar bokens båda avdelningar om metodfrågorna i forskningen

samt om svenska språkets ställning i sammanhanget. Grundfrågan är om resultatet av forskningen kan förväntas bli användbart för lagstiftarna i EU:s medlemsstater, för domstolar och skattemyndigheter inom EU och för andra rättstillämpare beträffande frågan om implementeringen av reglerna i EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG) i momslagstiftningarna i medlemsstaterna.

En rättsvetenskaplig studie ***i*** ämnet mervärdesskatterätt ska genomföras med beaktande av mervärdesskatteprincipen i artikel 1.2 i mervärdesskattedirektivet. Annars utgör avhandlingen en studie ***om*** mervärdesskatt, vilken mera hör hemma inom nationalekonomin. De grundkriterier som bildar mervärdesskatteprincipen enligt artikel 1.2 i direktivet är avgörande för att studien ska avse mervärdesskatt enligt EU-rätten. Om en komparativ metod tillämpas och jämförelser överhuvudtaget ska göras med skattesystem hos andra länder än EU:s medlemsstater, det vill säga med system i tredjeländer, är ett tredje land inte användbart för studien, om det anser sig ha ett momssystem, men inte upprätthåller kriteriet om en i princip generell avdragsrätt för företagen för ingående moms på förvärv i verksamheterna. Då är det inte fråga om moms i EU-rättens mening. Avdragsrätten är central i det hänseendet, och kommer till uttryck även i de båda andra grundkriterierna i artikel 1.2 för vad som avses med moms enligt EU-rätten, det vill säga reciprocitetsprincipen och övervältringsprincipen. Forskaren bör således inte okritiskt godta uppgifter från exempelvis OECD om vilka tredjeländer som har moms, utan undersöka om vad som betecknas som momssystem eller *Goods and Services Tax*-system utgör moms enligt EU-rätten.

Betydelsen av avdragsrätten för en rättsvetenskaplig studie ***i*** ämnet mervärdesskatterätt innebär också att en sådan studie bör ske med beaktande av frågor om både skattesubjektet och skatteobjektet. Om en avhandling genomförs enbart med avseende på skatteobjektet, kan inte en problematisering av frågor ***i*** ämnet ske, oavsett vilken metod som väljs för studien. Artikel 1.2 i direktivet innebär att den grundläggande idén med vad som utgör moms enligt EU-rätten är att momsen läggs på och dras av i en förädlingskedja av företag fram till konsumenten, som i priset för varan eller tjänsten betalar moms på dess sammanlagda förädlingsvärde genom hela produktions- och distributionskedjan. Även frågor om skattesubjektet ingår i det sammanhanget, inte bara frågor om skatteobjektet. Om avdragsrätten avgränsas bort, avser inte undersökningen moms enligt EU-rätten, utan då sker studien som om den i stället gällde en bruttoomsättningsskatt, dvs. i princip punktskatt.

Beträffande språkfrågan väljer forskarna inom mervärdesskatterätten i Sverige ofta att skriva på engelska i stället för på svenska. Jag sätter detta i förhållande till grundfrågan om resultatet av forskningen kan förväntas bli användbart för lagstiftare och rättstillämpare.

Denna bok riktar sig till studenter och forskare inom mervärdesskatterätten, och jag avser att den ska fungera som en vägledning för att undvika fallgropar i studier eller forskning i ämnet. Den bör också vara av intresse för aktörerna i processer där ämnet berörs.

035Blå. Vara och tjänst vid sammansatta transaktioner – tolkning och tillämpning enligt mervärdesskattelagen och EU:s mervärdesskattedirektiv
Utgiven (eget förlag) 2020-08-23, 161 sidor.
ISBN 978-91-991286-2-7

Vara och tjänst vid sammansatta transaktioner – tolkning och tillämpning enligt mervärdesskattelagen och EU:s mervärdesskattedirektiv är en bok om begreppen vara, tjänst och omsättning i mervärdesskattelagen (1994:200) samt om så kallade sammansatta transaktioner i momshänseende. Frågorna i denna bok gäller om dessa begrepp är EU-konforma.

Om begreppen inte är EU-konforma lämnar jag förslag *de lege ferenda* angående ändringar som bör göras i mervärdesskattelagen, så att den görs förenlig (konform) med EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG). Det kan också vara så att mervärdesskattedirektivet eller rådets genomförandeförordning (EU) nr 282/2011 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för mervärdesskattedirektivet (tillämpningsförordningen) visar sig vara i behov av förändringar.

Jag har, som en förstudie till denna bok, skrivit om sammansatta transaktioner i momshänseende i min handbok från 2019, Momsrullan IV: En handbok för praktiker och forskare, och i ett antal artiklar under 2018-2020. Ett annat bidrag till förstudien är en av bifrågorna från min doktorsavhandling 2013, Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier.

Min tanke är att boken ska ge lagstiftaren en uppfattning om vad som behöver åtgärdas beträffande sammansatta transaktioner i momshänseende. Jag visar på att en studie av den frågan bör ske genom en undersökning av vad

som bör anses utgöra sammansatta transaktioner, vad som liknar sådana transaktioner och vad som ibland kallas för sammansatta transaktioner, men som bör hållas utanför begreppet. För att möjliggöra en sådan undersökning skapar jag en modell – ett verktyg – för studien av sammansatta transaktioner i momshänseende. Verktyget används dock enbart som ett stöd för analysen och ska inte uppfattas som en rättsvetenskaplig metod i sig. Då hamnar den som gör studier i ämnet mervärdesskatt i vad jag kallar för matematikfällan. En studie som ger ny kunskap i ämnet ska leda till induktiva slutsatser och inte bara utgöra en övning i deduktion.

Denna bok bör länge vara av intresse för många, då en ny mervärdesskattelag föreslås i SOU 2020:31, vilken också kommenteras i det sista kapitlet i boken, så att läsaren får en uppfattning huruvida den föreslagna nya mervärdesskattelagen löser något av de problem som berörs i boken.

Förevarande bok riktar sig till studenter och forskare inom ämnet mervärdesskatt, men även till dem som behöver sätta sig in i mervärdesskatterätten i samband med processer där ämnet berörs.

034Blå. Ord och kontext i EU-skatterätten – En analys av svensk moms i ett law and language-perspektiv: Tredje upplagan
Utgiven (eget förlag) 2019-11-20, 330 sidor.
ISBN 978-91-991286-1-0

Ord och kontext i EU-skatterätten – En analys av svensk moms i ett law and language-perspektiv: Tredje upplagan är en bok inom ämnet *fiscal sociology* (skattesociologi), FS. Den behandlar svensk mervärdesskatt (moms) i ett *law and language*-perspektiv.

I boken berör författaren temat *ord och kontext* för tillkomsten av skatteregler utifrån bl.a. fall från sin bok *Momsrullan*, där han har uppmärksammat att något har brustit i processen med att skapa en skatteregel. Det gäller framför allt när lagstiftningsprocessen inte har lyckats med att skapa en skatteregel (ord) i mervärdesskattelagen (1994:200) för den verklighet (kontext) som är avsedd att beskattas eller undantas från beskattning etc. enligt EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG). Sådana brister benämner författaren *betänkligheter från lagstiftarens sida på temat ord och kontext i samband med tillkomsten av skatteregler*. Beträffande förfaranderättsliga frågor anknyter han till sin bok *Skatteförfarandepraktikan – med straff- och europarättsliga aspekter*.

Tanken med denna bok är att ge lagstiftaren uppslag till att förbättra processen med att skapa skatteregler, och att ge praktiskt verksamma jurister verktyg till att presentera sina ståndpunkter i rättsfrågor om skatt i domstolsinlagor och vid avfattande av domar i skatteprocesser och i brottmål där skatt berörs.

Här får också *Momsreform II: Förslag för Sverige, EU och forskningen* nämnas. Där lämnar författaren förslag angående mervärdesskattelagen och vissa EU-regler. Den boken behandlar inte själva processen med att skapa skatteregler, utan där berörs mer direkt de ändringar som författaren anser bör ske i mervärdesskattelagen avseende allmänna och särskilda regler om rättigheter och skyldigheter, vissa formella regler, redovisningsregler och förfaranderegler, för att göra mervärdesskattelagen konform med EU-rätten på området, framför allt med mervärdesskattedirektivet. Vissa av de regler som tas upp i den boken berörs också i förevarande bok, men här är således temat hur processen med att skapa skatteregler kan förbättras och då har författaren valt att ta upp mervärdesskattereglerna.

033Blå. Momsreform II: Förslag för Sverige, EU och forskningen
Utgiven (eget förlag) 2019-11-06, 299 sidor.
ISBN 978-91-991286-0-3

Momsreform II: Förslag för Sverige, EU och forskningen innehåller förslag om ändringar av mervärdesskattelagen (1994:200), ML, och av vissa EU-regler på området.

Denna bok är andra upplagan av *Momsreform – förslag för Sverige, EU och forskningen*, vilken baserades på två tidigare böcker de senaste åren från författaren om behovet av en mer genomgripande momsreform i Sverige, nämligen:

I., *Momsreform i Sverige: Förslag till ändrade mervärdesskatteregler nationellt och på EU-nivå*, från november 2016; och
II., *Särskilda regler om momsskyldighet*, från februari 2018.

Boken berör vad som *åtminstone* bör ändras i ML angående de allmänna och de särskilda reglerna om rättigheter och skyldigheter och vissa formella regler, redovisningsregler och förfaranderegler, för att göra ML konform med mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG).

Regeringen tillsatte den 22 juni 2016, genom kommittédirektivet 2016:58, *Översyn av mervärdesskattelagstiftningen*, en särskild utredare som senast den 1 april 2019 skulle genomföra en författningsteknisk översyn av mervärdesskattelagstiftningen, vilket har förlängts till senast den 1 april 2020 (Dir. 2018:112). Översynen är således bara teknisk, medan denna bok avser de materiella reglerna. I sin doktorsavhandling 2013, *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier*, behandlade författaren den särskilda regeln om skattskyldighet i sådana verksamheter, dvs. för rättsliga figurer som inte är rättssubjekt, 6 kap. 2 § ML och 5 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244). I 1 kap. 2 § sista st. ML anges att det i 6 kap., 9 kap. och 9 c kap. finns särskilda regler om vem som är skattskyldig. Dessa och hur de förhåller sig till EU-rätten på området behandlas inte i Regeringens utredning. Författaren konstaterar att det även i tidigare utredningar har saknats intentioner från lagstiftarens sida att utreda om nämnda regler är EU-konforma. Han återknyter till 6 kap. 2 §, och tar framför allt upp också den särskilda regel om skattskyldighet för mellanmän som återfinns i 6 kap. 7 § ML. Även de övriga reglerna i 6 kap., 9 kap. och 9 c kap. berörs något.

Med denna bok sammanfattar författaren i avdelning **I.** respektive avdelning **II.** de viktigaste materiella ändringarna som bör genomföras beträffande de allmänna materiella momsbestämmelserna, m.m. respektive de särskilda materiella momsbestämmelserna, för att ML ska bli konform med i första hand EU:s mervärdesskattedirektiv. De särskilda reglerna behandlas samlat i avdelning **II.**, men berörs i viss mån även i avdelning **I.** Dessutom lämnas förslag om vissa ändringar på EU-nivå, vilka bör genomföras för att lagstiftningen ska bli förutsebar och effektiv över tid. Boken ger sålunda redan idag de praktiskt verksamma juristerna och ekonomerna viktiga rättssäkerhetsmässiga argument avseende momsen med beaktande av det nationella regelverket, ML, och det EU-rättsliga regelverket, dvs. i första hand mervärdesskattedirektivet. Boken avslutas med en **Epilog**, som består i:

- schematiska översikter av vilka lagrum som berörs i respektive avdelning,
- en genomgång av ett urval av de av momsfrågorna i boken som författaren anser bör behandlas av lagstiftaren eller EU och vilka passar väl för att beforskas, varför denne också lämnar idéer för att forskningen ska stimulera det arbetet.

032Blå. MOMS I BILD OCH TEXT En snabbkurs för självstudier i mervärdesskatt: Andra upplagan
Utgiven (eget förlag) 2019-09-16, 132 sidor
ISBN 978-91-977553-9-9

MOMS I BILD OCH TEXT En snabbkurs för självstudier i mervärdesskatt: Andra upplagan är, som titeln antyder, en översikt för den som vill sätta sig in i ämnet mervärdesskatt (moms). Många anser att moms är ett svårt ämne att läsa in. Det brukar vara en fördel om den studerande har möjlighet att praktisera i ämnet på Skatteverket eller hos en konsultbyrå, som erbjuder råd och hjälp med momsfrågor. Den här boken ska erbjuda något enklare för den som vill sätta sig in i momsens grunder.

Utan att göra alltför stort avkall på en vederhäftig framställning av ämnet används i denna bok många bilder som författaren har tecknat, för att lätta upp inläsningen av momsens grunder. En bild säger mer än tusen ord brukar det sägas, och de figurer som författaren har tecknat och satt i olika momssituationer ska göra ämnet *roligare*, och därmed förhoppningsvis lättsammare att läsa. Boken är indelad i två delar enligt följande:

- I den inledande delen berörs:
  Momsens grundtankar,
  Momsskyldighet, förutsättningar samt metod att angripa ett momsproblem och
  Tjänst kontra vara samt uttag, jämkning och omvärdering.
  Dessutom ges en schematisk översikt av mervärdesskattens skyldigheter och rättigheter.

- I den andra delen berörs frågor om moms avseende redovisning, skatteobjektet, avdragsrätt och internationella frågor samt särskilda momsfrågor.

Under Guide finns inläsningstips. I boken får Du frågor på avsnitten, där tanken är att Du för varje frågedel till ett avsnitt ska bedöma själv om Du har greppat så mycket att Du kan gå vidare. Om inte, så gör Du bara om frågedelen tills det sitter. I samband med svaren på frågorna får Du ibland kommentarer av naturliga följdfrågor. Därigenom lär Du Dig mer än vad Du behövde för att svara på de ofta enkla frågorna. Inlärningskurvan ska på så sätt bli progressiv i takt med inläsningen, till skillnad från läroböcker i övrigt, vilka vanligen är linjära i det hänseendet och därför ofta saknar en röd tråd pedagogiskt sett.

Avsnitten i den inledande delen innehåller så att säga den underliggande väven i hela momssystemet och Du kommer att ha anledning att återknyta till vad som sägs där, när Du ska lösa frågor i avsnitten i den följande delen av boken.

Boken är ett läromedel för självstudier i mervärdesskatt, och Du kan enbart läsa denna bok eller använda den som komplement till andra läromedel i ämnet.

De särskilda regler om vouchrar som infördes i ML den 1 januari 2019, genom SFS 2018:1333, behandlar författaren i *Vouchrar i momshänseende*.

031Blå. Momsen och fakturan: Tredje upplagan
Utgiven (eget förlag) 2019-09-16, 72 sidor.
ISBN 978-91-977553-8-2

I *Momsen och fakturan: Tredje upplagan* får läsaren en grundlig genomgång av de särskilda faktureringsregler som gäller för momsen. För sammanhanget berörs även bl.a. redovisningsreglerna för momsen, periodisk sammanställning, bokföringslagen och kraven på att ha kassaregister.

I boken behandlas i första hand följande frågor:

- ***vem*** som är faktureringsskyldig, i ***vilka*** situationer skyldigheten uppkommer och ***hur*** den ska fullgöras;
- ***när*** faktureringsskyldigheten ska fullgöras; och
- ***vad*** fakturan ska innehålla.

Via innehållsförteckningen, som ger denna överblick, finner läsaren enkelt var dennes problem angående momsen och fakturan behandlas i boken, där nyss nämnda frågor utgör rubrikerna till de centrala kapitlen 2-4. I inledningskapitlet beskrivs översiktligt hur begreppen skattskyldighet, redovisningsskyldighet och faktureringsskyldighet samt avdragsrätt enligt ML förhåller sig till varandra. En särskilt praktisk del i boken är avsnitt 4.2, där innehållskraven på en faktura enligt huvudregeln i mervärdesskattelagen anges, och avsnitten 4.3.1-4.3.16, där respektive punkt enligt dessa innehållskrav kommenteras. Det är särskilda krav som delvis går utöver innehållskraven på verifikation enligt bokföringslagen (vilka också nämns).

I kapitel 5 berörs fakturan och utövande av avdragsrätten för ingående moms, och i kapitel 6 behandlas bevarande av fakturor och annan räkenskapsinformation. I bokens sista kapitel (kapitel 7) berörs översiktligt redovisningsreglerna för moms, periodisk sammanställning och krav på att ha kassaregister.

De särskilda regler om vouchrar som infördes i ML den 1 januari 2019, genom SFS 2018:1333, behandlar författaren i *Vouchrar i momshänseende*.

De regler som beskrivs i denna bok är de som gällde per den 1 april 2019.

030Blå. Tax and payment liability to VAT in joint ventures and shipping partnerships: Fifth edition
Published (by the author) 2019-09-14, 299 pages.
ISBN 978-91-977553-7-5

This book, *Tax and payment liability to VAT in joint ventures and shipping partnerships*, is the fifth edition of the author's doctor's thesis from 2013. The book is about the same topic as in his licentiate's dissertation of 2011, but here is the determination of the tax subject concerning one of the special rules in *mervärdesskattelagen (1994:200)* [i.e. the Swedish VAT act] investigated. That rule is to be found in Chapter 6 section 2 which partly

treats the tax liability for partners in *enkla bolag* (approx. joint ventures) and *partrederier* (shipping partnerships), partly contains a possibility for the partners to let a partner as representative answer for accounting and payment liability regarding the VAT in *bolaget* or *rederiet*. By its character of special rule on tax and payment liability is the present rule – which in this book is called the representative rule – not of the same economical importance as the main rule to determine the tax subject. However, the representative rule is of a significant economic interest. There were in November 2017 almost 8,000 active *enkla bolag* according to the Statistics Sweden's (SCB) enterprise register. Furthermore there are hidden statistics concerning undetected *enkla bolag*. The representative rule is however of a particular law scientific interest due to it concerning a more classical law scientific problem, namely taxation and collection in connection with legal figures – *enkla bolag* and *partrederier* – which are not legal entities. The tax liability shall also in this case comply with the main rule on who is taxable person according to article 9(1) first paragraph of the EU's VAT Directive (2006/112/EC).

By SFS 2013:368 was on the 1st of July 2013 the determination of the tax subject disconnected from the income tax act, and *yrkesmässig verksamhet* was replaced with the concept *beskattningsbar person* (taxable person). However, the Government and the EU Commission talk at cross-purposes concerning the criticism that the Commission presented in 2008 regarding the determination of the emergence of the right of deduction according to *mervärdesskattelagen*. The reform in 2013 did not mention the use of the concept *skattskyldig* (tax liable), instead of *beskattningsbar person* (taxable person), for that determination. The Commission might believe that the criticism has led to a solution by the reform, but the problem remains. A more holistic review of the use of the concept *skattskyldig* in *mervärdesskattelagen* is thus necessary. This book also proves that the particular problems which exist concerning VAT in *enkla bolag* and *partrederier* still remains after the reform of 2013 – these have not yet been mentioned by the legislator.

The author, Mr. Björn Forssén, became Doctor of Laws on the 26th of April 2013 by this book, which in its first edition (both the first and the second editions were in Swedish) constituted – together with the licentiate's thesis – a combined doctor's thesis to receive the Degree of Doctor of Laws at Örebro University.

029Blå. Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier: Femte upplagan
Utgiven (eget förlag) 2019-09-14, 301 sidor.
ISBN 978-91-977553-6-8

Denna bok, Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier, är den femte upplagan av författarens doktorsavhandling från 2013. Boken behandlar samma ämne som i dennes licentiatavhandling från 2011, men här undersöks bestämningen av skattesubjektet beträffande en av de särskilda bestämmelserna i mervärdesskattelagen (1994:200). Den bestämmelsen återfinns i 6 kap. 2 § som dels behandlar skattskyldigheten för delägare i enkla bolag och partrederier, dels innehåller en möjlighet för delägarna att låta en delägare såsom representant svara för redovisnings- och betalningsskyldigheten beträffande momsen i bolaget eller rederiet. Genom sin karaktär av särskild bestämmelse om skatt- och betalningsskyldighet är regeln i fråga – som i förevarande bok benämns representantregeln – inte av samma ekonomiska betydelse som huvudregeln för att bestämma skattesubjektet. Emellertid har representantregeln ett betydande ekonomiskt intresse. Det fanns i november 2017 nästan 8 000 aktiva enkla bolag enligt SCB:s företagsregister. Dessutom finns det ett mörkertal beträffande oupptäckta enkla bolag. Representantregeln är dock av ett särskilt rättsvetenskapligt intresse på grund av att den berör ett mer klassiskt rättsvetenskapligt problem, nämligen beskattning och uppbörd i samband med rättsliga figurer – enkla bolag och partrederier – som inte utgör rättssubjekt. Skattskyldigheten ska även i detta fall vara förenlig med huvudregeln för vem som är beskattningsbar person enligt artikel 9.1 första stycket i EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG).

Genom SFS 2013:368 frikopplades den 1 juli 2013 bestämningen av skattesubjektet enligt huvudregeln i mervärdesskattelagen från inkomstskattelagen, och yrkesmässig verksamhet ersattes med begreppet beskattningsbar person. Emellertid talar Regeringen och EU-kommissionen förbi varandra beträffande den kritik som EU-kommissionen framförde 2008 angående bestämningen av avdragsrättens uppkomst enligt mervärdesskattelagen. Reformen 2013 behandlade inte användningen av begreppet skattskyldig, i stället för beskattningsbar person, för den bestämningen. EU-kommissionen kanske tror att kritiken har lett till en lösning genom reformen, men problemet kvarstår. En mer holistisk genomgång av användningen av begreppet skattskyldig i mervärdesskattelagen är således nödvändig. Denna bok visar även på att de särskilda problem som föreligger beträffande mervärdesskatt i enkla bolag och partrederier också kvarstår efter reformen 2013 – dessa har ännu inte berörts av lagstiftaren.

Författaren, Björn Forssén, blev juris doktor den 26 april 2013 genom denna bok, som i första upplagan – jämte licentiatavhandlingen – utgjorde en sammanläggningsavhandling för erhållande av juris doktorsexamen vid Örebro universitet.

028Blå. IMPAKT – Avtal och momsproblem: Tredje upplagan
Utgiven (eget förlag) 2019-09-14, 86 sidor.
ISBN 978-91-977553-5-1

Författaren lanserade begreppet IMPAKT i böckerna *IMPAKT – studiehandledning i inkomstskatt, socialavgifter och mervärdesskatt* respektive *IMPAKT – Momsnyckeln*. IMPAKT står för ***I***nkomstskatt, ***M***ervärdesskatt (moms), ***P***unktskatt, ***A***rbetsgivaravgifter, ***K***ällskatt (skatteavdrag) och ***T***ull.

I den förstnämnda bokens fördjupningsdel behandlas företagsbeskattningen på avancerad nivå, medan den andra nämnda boken kan fungera bl.a. som ett komplement till den förstnämnda beträffande momsen i allmänhet. I *IMPAKT – Avtal och momsavdrag* gick författaren vidare med fördjupningsfrågor om momsen. Där behandlades vissa frågor om avtal i förhållande till rätten till avdrag för ingående moms i olika verksamheter. I förevarande bok, *IMPAKT – Avtal och momsproblem: Tredje upplagan*, ligger perspektivet inte i första hand på förvärvssidan i företagets verksamhet. Genom att i boktiteln ha ändrat *momsavdrag* till *momsproblem*, vilket skedde redan i andra upplagan, markerar författaren att frågorna kan börja antingen från det perspektivet eller från omsättningssidan. I det avslutande fallet i boken beskrivs också att lagstiftningen kan öppna för upplägg avseende moms.

För kurser i företagsbeskattning på avancerad nivå är denna bok avsedd att ge de studerande stöd för att möjligen kunna bemästra bl.a. ett så pass avancerat kursmål som att förstå och hantera ett momsproblem som kräver en alternativ avtalskonstruktion civilrättsligt sett än vad som kan ha föreslagits i ett utkast till avtal eller som framgår av ett färdigt avtal som är föremål för bedömning. Beträffande avdragsrätten för ingående moms gäller det att komma ihåg att den påverkas av vad som händer på försäljningssidan i verksamheten och, ibland, av vad som har skett angående frågan om utgående moms hos säljande motpart. Det gäller således ofta att tänka i minst två led.

Författaren påpekar att de problem som berörs här bara är ett axplock. Denna bok kan därför fungera som ett förslag till vissa punkter i en checklista avseende momsfrågor vid avtalsskrivningen mellan en säljare och köpare av en vara eller tjänst. Eftersom rättsläget kan vara oklart, fungerar en sådan checklista framför allt som ett stöd för att skriva en momsklausul i det civilrättsliga avtalet mellan parterna.

De regler som berörs i boken är de som gällde per den 1 juli 2019.

027Blå. IMPAKT – Momsnyckeln: Tredje upplagan.
Utgiven (eget förlag) 2019-09-11, 65 sidor.
ISBN 978-91-977553-4-4

IMPAKT – Momsnyckeln: Tredje upplagan är en självständig bok, men utgör också en komplettering till författarens bok *IMPAKT – studiehandledning i inkomstskatt, socialavgifter och mervärdesskatt*. Ambitionen med konceptet IMPAKT är att ge läsaren en pedagogisk väg in till den svenska skatterätten. IMPAKT står för ***I***nkomstskatt, ***M***ervärdesskatt (moms), ***P***unktskatt, ***A***rbetsgivaravgifter, ***K***ällskatt (skatteavdrag) och ***T***ull.

I den till omfånget större studiehandledningen berörs momsen mycket översiktligt och främst integrerat med genomgången av inkomstskatten. Eftersom momsen utgör drygt en femtedel av statens totala skatteintäkter, bör det vara av intresse med en självständig introduktion till mervärdesskatterätten. Det är den främsta anledningen till att *IMPAKT – Momsnyckeln: Tredje upplagan* har författats, men boken kan också utgöra ett komplement till nämnda studiehandledning eller liknande böcker.

I denna bok ges en närmare överblick av den svenska mervärdesskatterätten i ett EU-perspektiv. Den berör framför allt grunderna enligt mervärdesskattelagen (1994:200), ML, för den momsmässiga behandlingen av såväl nationella som internationella affärer. Denna bok utgör främst en introduktion till ämnet mervärdesskatt, men den är fullt tillräcklig för att ge stöd till att lösa många enklare vardagsproblem angående moms. Med kunskaperna från denna bok ges därmed också stöd för att bättre kunna bedöma när det är dags att göra en djupare analys och gå vidare till fördjupande litteratur i ämnet, studera Skatteverkets momshandledningar m.m. eller eventuellt anlita skattekonsult. I sistnämnda hänseende finns även bland annat följande böcker från författaren: handboken *Momsrullan*, *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier* och

Momsreform – förslag för Sverige, EU och forskningen. De särskilda regler om vouchrar som infördes i ML den 1 januari 2019, genom SFS 2018:1333, behandlar författaren i *Vouchrar i momshänseende*.

Denna bok utgör ett verktyg för praktiker som tolkar och tillämpar ML. Den är också en vägledning för studier i ämnet moms, och ett stöd för forskningen på området. De många figurerna och schematiska beskrivningarna i boken ska förhoppningsvis bidra i pedagogiskt hänseende till den studerandes etc. eget lärande i mervärdesskatt.

I boken beaktas reglerna per den 1 juli 2019 enligt ML och anknytande lagstiftningar.

026Blå. VAT-Audit med LVT-flödesanalys
Utgiven (eget förlag) 2019-08-28, 79 sidor.
ISBN 978-91-977553-3-7

VAT-Audit med LVT-flödesanalys: Andra upplagan är en checklista som företag och organisationer kan använda för att strukturera sitt arbete med att strukturera de grundläggande rutiner som berör Mervärdesskatt (moms). Är momssituationen i företaget eller organisationen i fråga stabil eller bör en djupare analys företas?

Efter att ha gått igenom de frågor som uppställs i checklistan i denna bok kan ett PM med en förstudie av de grundläggande rutiner som berör momsen upprättas. Med den kan företaget eller organisationen i fråga gå vidare med en fördjupad analys med assistans av skattekonsulter. ***Boken/checklistan finns också som ett öppet program på www.forssen.com***.

I denna bok används det engelska uttrycket för en undersökning av moms, VAT-Audit, och LVT står för flöden i företaget eller organisationen av: Likvider, Varor och Tjänster. Genom att göra en VAT-Audit med LVT-flödesanalys, det vill saga genom att gå igenom checklistan med frågor och svar i denna bok, kan företaget eller organisationen bedöma om det bör gå vidare med ytterligare analys av behov av att vidta exempelvis följande åtgärdar:

- momsregistrering eller justering av verksamhetsbeskrivning hos Skatteverket (SKV) och Bolagsverket;
- begäran om omprövning av redovisning eller överklagande av ett beslut från SKV;
- ansökan om förhandsbesked hos Skatterättsnämnden;
- bevakning av rättsutvecklingen och myndigheters m.fl., framför allt SKV:s, allmänna råd;
- lobbying, t.ex. i samverkan eller samråd med företagets branschorganisation;
- eventuellt lösa problem genom den informella besöksformen, där en dialog inleds med SKV och som avslutas med SKV:s tjänsteanteckningar till företagets arkiv;
- omförhandla och/eller införa momsklausul i kontrakt, förhandla om efterfakturering av moms;
- ändra fakturahanteringsrutiner; och
- mycket annat angående moms.

I inledningen av boken får Du en beskrivning av hur Du kan göra LVT-flödesanalysen.

Jämfört med i första upplagan har i denna andra upplaga tillagts info om de särskilda reglerna om vouchrar som infördes den 1 januari 2019 i mervärdesskattelagen (1994:200). För fördjupning i dessa regler finns min bok Vouchrar i momshänseende.

025Blå. Momsrullan IV: En handbok för praktiker och forskare
Utgiven (eget förlag) 2019-08-25, 619 sidor.
ISBN 978-91-977553-2-0

Momsrullan IV: En handbok för praktiker och forskare är en handbok om mervärdesskatt (moms) som passar både för den praktiskt orienterade läsaren, som behöver stöd till en domstolsinlaga m.m., och för forskaren, som behöver hitta i molnet av lagändringar etc. på momsområdet. Bokens titel visar att den riktar sig till en bred läsekrets – i princip till alla som vill hitta svar på sina momsfrågor eller en väg vidare i sökandet.

Boken ges ut både i en PDF-version och en tryckt version, och består i tre sektioner: *Grundläggande regler om moms* (10 000 000); *Internationella affärer och moms* (20 000 000); och *Formella regler och redovisningsregler om moms* (30 000 000).

Sifferserien, bestående i åtta siffror, är tänkt att underlätta att förflytta sig i främst PDF-versionen av boken från innehållsförteckningen till en viss sektion, kapitel och avsnitt med hjälp av dataprogrammets sökfunktion. Sifferserien indelar boken i sektion, kapitel och avsnitt enligt följande: första siffran står för sektion, den andra för kapitel i respektive sektion och övriga siffror anger avsnitt i respektive kapitel.

För den som önskar ha ett tämligen heltäckande momsbibliotek föreslår jag även följande av mina momsböcker:

- Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier: Fjärde upplagan (PFD, 301 sidor); och

- Momsreform – förslag för Sverige, EU och forskningen (PDF och tryck, 299 sidor).

Förhoppningsvis ger denna bok en aktuell – och historisk – överblick på momsområdet, så att både praktiker och forskare kan bedöma sin momsfråga. Den som vill fördjupa sig i frågor om enkla bolag (och partrederier) och moms eller i frågor om behov av ändringar i mervärdesskattelagen (1994:200) eller i EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG) kan gå vidare till de båda ovan nämnda momsböckerna. Tillsammans med denna bok bildar de en trio på över 1 200 sidor i ämnet mervärdesskatt. Dessutom har jag publicerat en översättning till engelska språket av nämnda bok om enkla bolag (och partrederier) och moms: *Tax and payment liability to VAT in joint ventures and shipping partnerships: Fourth edition* (PDF, 299 sidor).

De regler som berörs i denna bok är de som gällde per den 1 juli 2019.

024Blå. Vouchrar i momshänseende
Utgiven (eget förlag) 2019-07-21, 84 sidor.
ISBN 978-91-977553-1-3

Vouchrar i momshänseende är en bok om de särskilda regler som genom SFS 2018:1333 infördes den 1 januari 2019 i mervärdesskattelagen (1994:200), ML, angående behandlingen av s.k. vouchrar – värdebevis – i momshänseende. De särskilda reglerna i ML om vouchrar i momshänseende baseras på ändringar i EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG) enligt rådets direktiv (EU) 2016/1065.

Vouchrar är inte en ny företeelse i affärslivet. Det är fråga om instrument som företag ställer ut och huvudsakligen använder i ledet gentemot slutkonsumenter av varor eller tjänster. Köparen av en voucher har ett bevis som denne kan lösa in i utbyte mot de varor eller tjänster som vouchern avser. Det nya är att numera är behandlingen av vouchrar lagreglerad för mervärdesskatteändamål. Dessa regler ligger systematiskt sett närmast förskotts- eller a conto-situationerna, men att köpa en voucher är en annan situation än att betala ett förskott eller a conto för en beställd vara eller tjänst med ett i förväg bestämt datum för leverans eller tillhandahållande. Om en konsument köper en voucher avseende en vara eller tjänst, får konsumenten vid inlösen av vouchern under dess giltighetsperiod varan eller tjänsten i utbyte mot den. Genom de särskilda reglerna avgränsas också vouchrar i momshänseende mot bland annat generellt användbara betalningsmedel, betalningsförmedling och värdepappershandel. Den stora förändringen är dock att det genom de nya reglerna är lagfäst när en omsättning anses ske momsmässigt sett vid användning av något av de båda slagen av vouchrar i momshänseende, dvs. enfunktionsvouchrar respektive flerfunktionsvouchrar.

Boken är indelad i fem kapitel, där de båda första ger en bakgrund till de särskilda reglerna om vouchrar, m.m. respektive en redogörelse av vad som förstås med vouchrar. Därefter följer i tredje kapitlet en genomgång av frågor om skattskyldighetens inträde, beskattningsunderlag och redovisning avseende de särskilda reglerna. I de båda sista kapitlen i boken lämnas en redogörelse beträffande själva reglerna om omsättningar vid transaktioner med vouchrar respektive en genomgång av samma frågor genom praktiska exempel, vilka återknyter till de övriga kapitlen. Tanken är att den som har en förförståelse för frågor om vouchrar i momshänseende ska kunna läsa de fyra första kapitlen översiktligt och sedan börja med det femte kapitlet och de praktiska exemplen, för att vid genomgången av dem – om det visar sig behövas – kunna läsa på i de övriga kapitlen.

023Blå. Momsreform – förslag för Sverige, EU och forskningen
Utgiven 2019-06-20, 299 sidor.

ISBN 978-91-7615-296-6

Momsreform – förslag för Sverige, EU och forskningen innehåller förslag om ändringar av mervärdesskattelagen (1994:200), ML, och av vissa EU-regler på området. Boken har, med ett par mindre tillägg, samma innehåll som den e-bok med samma titel som utgavs 2018-12-10.

Denna bok baseras på två tidigare böcker de senaste åren från författaren om behovet av en mer genomgripande momsreform i Sverige, dvs. på:

I., *Momsreform i Sverige: Förslag till ändrade mervärdesskatteregler nationellt och på EU-nivå*, från november 2016; och
II., *Särskilda regler om momsskyldighet*, från februari 2018.

Boken berör vad som *åtminstone* bör ändras i ML angående de allmänna och de särskilda reglerna om rättigheter och skyldigheter och vissa formella regler, redovisningsregler och förfaranderegler, för att göra ML konform med mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG).

Regeringen tillsatte den 22 juni 2016, genom kommittédirektivet 2016:58, *Översyn av mervärdesskattelagstiftningen*, en särskild utredare som senast den 1 april 2019 skulle genomföra en författningsteknisk översyn av mervärdesskattelagstiftningen, vilket har förlängts till senast den 1 april 2020 (Dir. 2018:112). Översynen är således bara teknisk, medan denna bok avser de materiella reglerna. I sin doktorsavhandling 2013, *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier*, behandlade författaren den särskilda regeln om skattskyldighet i sådana verksamheter, dvs. för rättsliga figurer som inte är rättssubjekt, 6 kap. 2 § ML och 5 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244). I 1 kap. 2 § sista st. ML anges att det i 6 kap., 9 kap. och 9 c kap. finns särskilda regler om vem som är skattskyldig. Dessa och hur de förhåller sig till EU-rätten på området behandlas inte i Regeringens utredning. Författaren konstaterar att det även i tidigare utredningar har saknats intentioner från lagstiftarens sida att utreda om nämnda regler är EU-konforma. Han återknyter till 6 kap. 2 §, och tar framför allt upp också den särskilda regel om skattskyldighet för mellanmän som återfinns i 6 kap. 7 § ML. Även de övriga reglerna i 6 kap., 9 kap. och 9 c kap. berörs något.

Med denna bok sammanfattar författaren i avdelning **I.** respektive avdelning **II.** de viktigaste materiella ändringarna som bör genomföras beträffande de allmänna materiella momsbestämmelserna, m.m. respektive de särskilda materiella momsbestämmelserna, för att ML ska bli konform med i första hand EU:s mervärdesskattedirektiv. De särskilda reglerna behandlas samlat i avdelning **II.**, men berörs i viss mån även i avdelning **I.** Dessutom lämnas förslag om vissa ändringar på EU-nivå, vilka bör genomföras för att lagstiftningen ska bli förutsebar och effektiv över tid. Boken ger sålunda redan idag de praktiskt verksamma juristerna och ekonomerna viktiga rättssäkerhetsmässiga argument avseende momsen med beaktande av det nationella regelverket, ML, och det EU-rättsliga regelverket, dvs. i första hand mervärdesskattedirektivet. Boken avslutas med en **Epilog**, som består i:

- schematiska översikter av vilka lagrum som berörs i respektive avdelning,
- en genomgång av ett urval av de av momsfrågorna i boken som författaren anser bör behandlas av lagstiftaren eller EU och vilka passar väl för att beforskas, varför denne också lämnar idéer för att forskningen ska stimulera det arbetet.

I bilaga till avdelning **I.** berörs något 2017 års regler om momsbefrielse av beskattningsbara personer med låg omsättning. För mer bokinfo: se Pedagogiskt Forum Skatt (PFS), www.forssen.com. *Björn Forssén* är juris doktor och advokat samt medlem i Sveriges Läromedelsförfattares Förbund. Han nominerades till CH Witts pris 2018 för bästa artikel i Tidningen Balans.

022Blå. VAT-Audit med LVT-flödesanalys
Utgiven 2018-12-11, 78 sidor.
ISBN 978-91-7615-286-7

VAT-Audit med LVT-flödesanalys är en checklista som företag och organisationer kan använda för att strukturera sitt arbete med att strukturera de grundläggande rutiner som berör Mervärdesskatt (moms). Är momssituationen i företaget eller organisationen i fråga stabil eller bör en djupare analys företas?

Efter att ha gått igenom de frågor som uppställs i checklistan i denna bok kan ett PM med en förstudie av de grundläggande rutiner som berör momsen upprättas. Med den kan företaget eller organisationen i fråga gå vidare med en fördjupad analys med assistans av skattekonsulter.

I denna bok används det engelska uttrycket för en undersökning av moms, VAT-Audit, och LVT står för flöden i företaget eller organisationen av: Likvider, Varor och Tjänster. Genom att göra en VAT-Audit med LVT-flödesanalys, det vill saga genom att gå igenom checklistan med frågor och svar i denna bok, kan företaget eller organisationen bedöma om det bör gå vidare med ytterligare analys av behov av att vidta exempelvis följande åtgärdar:

- momsregistrering eller justering av verksamhetsbeskrivning hos Skatteverket (SKV) och Bolagsverket;
- begäran om omprövning av redovisning eller överklagande av ett beslut från SKV;
- ansökan om förhandsbesked hos Skatterättsnämnden;
- bevakning av rättsutvecklingen och myndigheters m.fl., framför allt SKV:s, allmänna råd;
- lobbying, t.ex. i samverkan eller samråd med företagets branschorganisation;
- eventuellt lösa problem genom den informella besöksformen, där en dialog inleds med SKV och som avslutas med SKV:s tjänsteanteckningar till företagets arkiv;
- omförhandla och/eller införa momsklausul i kontrakt, förhandla om efterfakturering av moms;
- ändra fakturahanteringsrutiner; och
- mycket annat angående moms.

I inledningen av boken får Du en beskrivning av hur Du kan göra LVT-flödesanalysen.

021Blå. Skatteverkets information till momsdeklarationerna sedan Sveriges EU-inträde 1995
Utgiven 2018-12-21, 60 sidor.
ISBN 978-91-7615-285-0

Skatteverkets information till momsdeklarationerna sedan Sveriges EU-inträde 1995 innehåller den information som Riksskatteverket och – från och med 2004 – Skatteverket har skickat ut till företag samtidigt med deras skattedeklarationer om mervärdesskatt (moms), vilka för övrigt numera benämns momsdeklarationer (eftersom skattedeklaration från och med 2012 är ett samlingsbegrepp som omfattar bland annat momsdeklarationer och arbetsgivardeklarationer). Informationsbladen omfattar tiden från och med Sveriges EU-inträde 1995 till nutid, men det ska inte uppfattas som att det är en komplett serie. Det finns enligt författaren all anledning att söka historiskt infomaterial direkt hos Skatteverket på www.skatteverket.se. Med materialet i denna bok avser han bara att komplettera sådant material, men det kan ändå finnas luckor. Sidorna i denna e-bok är inte numrerade, men läsaren kan skrolla till de sidor som anges i innehållsförteckningen.

Tanken med denna produkt är att den som arbetar med ett skatteärende, en advokat, skattekonsult eller handläggare på Skatteverket, ska kunna se vad som hände i mervärdesskattelagstiftningen exempelvis 2003. Det är ibland så att en skatteprocess kan gälla olika uppfattningar i en momsfråga som var föremål för lagstiftning för ganska länge sedan. Då kan det vara en fördel för en eller båda parter att ha möjlighet att bedöma hur Riksskatteverket eller Skatteverket beskrev en ny eller förändrad regel i mervärdesskattelagen (1994:200). Det kan påverka exempelvis en förvaltningsdomstols bedömning av aktuell rättsfråga eller bevisfråga eller fråga om skattetillägg i samband därmed. Det kan också röra sig om ett mål om skattebrott, där olika uppfattningar råder mellan advokaten och åklagaren angående vilka uppfattningar som skulle kunna förekomma angående framför allt en rättsfråga avseende en regel i mervärdesskattelagen. Frågan kan också gälla regler i skatteförfarandelagen (2011:1244) eller någon av dess föregångare eller i de delar av tullagstiftningen där den berör moms. I sistnämnda hänseende nämner författaren att tullagen (2016:253) den 1 maj 2016 ersatte tullagen (2000:1281) och lagen (1994:1548) om vissa tullförfaranden med ekonomisk verkan, m.m. Författaren har beträffande materialet satt gränsen bakåt i tiden vid Sveriges EU-inträde 1995, eftersom innehållet i mervärdesskattereglerna styrs av EU-rätten på området, med i första hand EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG).

För forskare inom mervärdesskatterätten nämner författaren att han samtidigt med denna bok har givit ut boken *SFS-register över beskattningsförfarande och förvaltningsprocess*. Där återfinns bland annat SFS (svensk författningssamling) över mervärdesskattereglerna, och på det området omfattar SFS-registret både materiella

regler och förfaranderegler alltsedan momsen infördes 1969, genom lag (1968:430) om mervärdeskatt. Det kan vara av intresse för forskare på området, vilka antas söka SFS avseende mervärdesskattereglerna förutsättningslöst. Då kan det underlätta att ha möjligt att titta på vad som hände på området ett visst år från och med Sverige EU-inträde i denna bok, för att sedan leta efter relevant SFS i boken med nämnda SFS-register, vilket också innehåller uppgifter om propositioner och utskottsbetänkanden.

Boken innehåller i huvudsak skannat material – kvalitet läsbarhet.

020Blå. Tax and payment liability to VAT in joint ventures and shipping partnerships: Fourth edition
Published 2018-12-11, 299 pages.
ISBN 978-91-7615-290-4

This book, *Tax and payment liability to VAT in joint ventures and shipping partnerships*, is the fourth edition of the author's doctor's thesis from 2013. The book is about the same topic as in his licentiate's dissertation of 2011, but here is the determination of the tax subject concerning one of the special rules in *mervärdesskattelagen (1994:200)* [i.e. the Swedish VAT act] investigated. That rule is to be found in Chapter 6 section 2 which partly treats the tax liability for partners in *enkla bolag* (approx. joint ventures) and *partrederier* (shipping partnerships), partly contains a possibility for the partners to let a partner as representative answer for accounting and payment liability regarding the VAT in *bolaget* or *rederiet*. By its character of special rule on tax and payment liability is the present rule – which in this book is called the representative rule – not of the same economic importance as the main rule to determine the tax subject. However is the representative rule of a significant economic interest. There were in November 2017 almost 8,000 active *enkla bolag* according to the Statistics Sweden's (SCB) enterprise register. Furthermore there are hidden statistics concerning undetected *enkla bolag*. The representative rule is however of a particular law scientific interest due to it concerning a more classical law scientific problem, namely taxation and collection in connection with legal figures – *enkla bolag* and *partrederier* – which are not legal entities. The tax liability shall also in this case comply with the main rule on who is taxable person according to article 9(1) first paragraph of the EU's VAT Directive (2006/112/EC).

By SFS 2013:368 was on the 1st of July 2013 the determination of the tax subject disconnected from the income tax act, and *yrkesmässig verksamhet* was replaced with the concept *beskattningsbar person* (taxable person). However, the Government and the EU Commission talk at cross-purposes concerning the criticism that the Commission presented in 2008 regarding the determination of the emergence of the right of deduction according to *mervärdesskattelagen*. The reform in 2013 did not mention the use of the concept *skattskyldig* (tax liable), instead of *beskattningsbar person* (taxable person), for that determination. The Commission might believe that the criticism has led to a solution by the reform, but the problem remains. A more holistic review of the use of the concept *skattskyldig* in *mervärdesskattelagen* is thus necessary. This book also proves that the particular problems which exist concerning VAT in *enkla bolag* and *partrederier* still remains after the reform of 2013 – these have not yet been mentioned by the legislator.

The author, Mr. Björn Forssén, became Doctor of Laws on the 26th of April 2013 by this book, which in its first edition (both the first and the second editions were in Swedish) constituted – together with the licentiate's thesis – a combined doctor's thesis to receive the Degree of Doctor of Laws at Örebro University.

019Blå. Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier: Fjärde upplagan
Utgiven 2018-12-11, 301 sidor.
ISBN 978-91-7615-288-1

Denna bok, Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier, är den fjärde upplagan av författarens doktorsavhandling från 2013. Boken behandlar samma ämne som i dennes licentiatavhandling från 2011, men här undersöks bestämningen av skattesubjektet beträffande en av de särskilda bestämmelserna i mervärdesskattelagen (1994:200). Den bestämmelsen återfinns i 6 kap. 2 § som dels behandlar skattskyldigheten för delägare i enkla bolag och partrederier, dels innehåller en möjlighet för delägarna att låta en delägare såsom representant svara för redovisnings- och betalningsskyldigheten beträffande momsen i bolaget eller rederiet. Genom sin karaktär av särskild bestämmelse om skatt- och betalningsskyldighet är regeln i fråga – som i förevarande bok benämns representantregeln – inte av samma ekonomiska betydelse som huvudregeln för att bestämma skattesubjektet. Emellertid har representantregeln ett betydande ekonomiskt intresse. Det fanns i november 2017 nästan 8 000 aktiva enkla bolag enligt SCB:s företagsregister. Dessutom finns det ett mörkertal beträffande oupptäckta enkla bolag. Representantregeln är dock av ett särskilt rättsvetenskapligt intresse på

grund av att den berör ett mer klassiskt rättsvetenskapligt problem, nämligen beskattning och uppbörd i samband med rättsliga figurer – enkla bolag och partrederier – som inte utgör rättssubjekt. Skattskyldigheten ska även i detta fall vara förenlig med huvudregeln för vem som är beskattningsbar person enligt artikel 9.1 första stycket i EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG).

Genom SFS 2013:368 frikopplades den 1 juli 2013 bestämningen av skattesubjektet enligt huvudregeln i mervärdesskattelagen från inkomstskattelagen, och yrkesmässig verksamhet ersattes med begreppet beskattningsbar person. Emellertid talar Regeringen och EU-kommissionen förbi varandra beträffande den kritik som EU-kommissionen framförde 2008 angående bestämningen av avdragsrättens uppkomst enligt mervärdesskattelagen. Reformen 2013 behandlade inte användningen av begreppet skattskyldig, i stället för beskattningsbar person, för den bestämningen. EU-kommissionen kanske tror att kritiken har lett till en lösning genom reformen, men problemet kvarstår. En mer holistisk genomgång av användningen av begreppet skattskyldig i mervärdesskattelagen är således nödvändig. Denna bok visar även på att de särskilda problem som föreligger beträffande mervärdesskatt i enkla bolag och partrederier också kvarstår efter reformen 2013 – dessa har ännu inte berörts av lagstiftaren.

Författaren, Björn Forssén, blev juris doktor den 26 april 2013 genom denna bok, som i första upplagan – jämte licentiatavhandlingen – utgjorde en sammanläggningsavhandling för erhållande av juris doktorsexamen vid Örebro universitet.

018Blå. MOMS I BILD OCH TEXT En snabbkurs för självstudier i mervärdesskatt
Utgiven 2018-12-21, 132 sidor
ISBN 978-91-7615-284-3

MOMS I BILD OCH TEXT En snabbkurs för självstudier i mervärdesskatt är, som titeln antyder, en översikt för den som vill sätta sig in i ämnet mervärdesskatt (moms). Många anser att moms är ett svårt ämne att läsa in. Det brukar vara en fördel om den studerande har möjlighet att praktisera i ämnet på Skatteverket eller hos en konsultbyrå, som erbjuder råd och hjälp med momsfrågor. Den här boken ska erbjuda något enklare för den som vill sätta sig in i momsens grunder.

Utan att göra alltför stort avkall på en vederhäftig framställning av ämnet används i denna bok många bilder som författaren har tecknat, för att lätta upp inläsningen av momsens grunder. En bild säger mer än tusen ord brukar det sägas, och de figurer som författaren har tecknat och satt i olika momssituationer ska göra ämnet *roligare*, och därmed förhoppningsvis lättsammare att läsa. Boken är indelad i två delar enligt följande:

- I den inledande delen berörs:
Momsens grundtankar,
Momsskyldighet, förutsättningar samt metod att angripa ett momsproblem och
Tjänst kontra vara samt uttag, jämkning och omvärdering.
Dessutom ges en schematisk översikt av mervärdesskattens skyldigheter och rättigheter.

- I den andra delen berörs frågor om moms avseende redovisning, skatteobjektet, avdragsrätt och internationella frågor samt särskilda momsfrågor.

Under Guide finns inläsningstips. I boken får Du frågor på avsnitten, där tanken är att Du för varje frågedel till ett avsnitt ska bedöma själv om Du har greppat så mycket att Du kan gå vidare. Om inte, så gör Du bara om frågedelen tills det sitter. I samband med svaren på frågorna får Du ibland kommentarer av naturliga följdfrågor. Därigenom lär Du Dig mer än vad Du behövde för att svara på de ofta enkla frågorna. Inlärningskurvan ska på så sätt bli progressiv i takt med inläsningen, till skillnad från läroböcker i övrigt, vilka vanligen är linjära i det hänseendet och därför ofta saknar en röd tråd pedagogiskt sett.

Avsnitten i den inledande delen innehåller så att säga den underliggande väven i hela momssystemet och Du kommer att ha anledning att återknyta till vad som sägs där, när Du ska lösa frågor i avsnitten i den följande delen av boken.

Boken är ett läromedel för självstudier i mervärdesskatt, och Du kan enbart läsa denna bok eller använda den som komplement till andra läromedel i ämnet.

017Blå. Momsreform – förslag för Sverige, EU och forskningen
Utgiven 2018-12-10, 299 sidor.

ISBN 978-91-7615-287-4

Momsreform – förslag för Sverige, EU och forskningen innehåller förslag om ändringar av mervärdesskattelagen (1994:200), ML, och av vissa EU-regler på området.

Denna bok baseras på två tidigare böcker de senaste åren från författaren om behovet av en mer genomgripande momsreform i Sverige, dvs. på:

I., *Momsreform i Sverige: Förslag till ändrade mervärdesskatteregler nationellt och på EU-nivå*, från november 2016; och
II., *Särskilda regler om momsskyldighet*, från februari 2018.

Boken berör vad som *åtminstone* bör ändras i ML angående de allmänna och de särskilda reglerna om rättigheter och skyldigheter och vissa formella regler, redovisningsregler och förfaranderegler, för att göra ML konform med mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG).

Regeringen tillsatte den 22 juni 2016, genom kommittédirektivet 2016:58, *Översyn av mervärdesskattelagstiftningen*, en särskild utredare som senast den 1 april 2019 ska genomföra en författningsteknisk översyn av mervärdesskattelagstiftningen. Den översynen är således bara teknisk, medan denna bok avser de materiella reglerna. I sin doktorsavhandling 2013, *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier*, behandlade författaren den särskilda regeln om skattskyldighet i sådana verksamheter, dvs. för sådana rättsliga figurer som inte utgör rättssubjekt, 6 kap. 2 § ML och 5 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244). I 1 kap. 2 § sista st. ML anges att det i 6 kap., 9 kap. och 9 c kap. finns särskilda regler om vem som är skattskyldig. Dessa särskilda regler om skattskyldighet i ML och hur de förhåller sig till EU-rätten på området kommer inte heller att behandlas i den av Regeringen tillsatta utredningen. Författaren konstaterar att det även i tidigare utredningar har saknats intentioner från lagstiftarens sida att utreda om de är EU-konforma. I denna bok återknyter författaren till 6 kap. 2 §, och tar framför allt upp också den särskilda regel om skattskyldighet för mellanmän som återfinns i 6 kap. 7 § ML. Även de övriga reglerna i 6 kap., 9 kap. och 9 c kap. berörs något.

Med denna bok sammanfattar författaren i avdelning **I.** respektive avdelning **II.** de viktigaste materiella ändringarna som bör genomföras beträffande de allmänna materiella momsbestämmelserna, m.m. respektive de särskilda materiella momsbestämmelserna, för att ML ska bli konform med i första hand EU:s mervärdesskattedirektiv. De särskilda reglerna behandlas samlat i avdelning **II.**, men berörs i viss mån även i avdelning **I.** Dessutom lämnas förslag i boken om vissa ändringar på EU-nivå, vilka bör genomföras för att lagstiftningen ska bli förutsebar och effektiv över tid. Denna bok ger sålunda redan idag de praktiskt verksamma juristerna och ekonomerna viktiga rättssäkerhetsmässiga argument avseende momsen med beaktande av det nationella regelverket, ML, och det EU-rättsliga regelverket, dvs. i första hand mervärdesskattedirektivet.

För övrigt har boken en avslutande avdelning, **Epilog**, som består i:

- schematiska översikter av vilka lagrum som berörs i respektive avdelning,
- en genomgång av ett urval av de av momsfrågorna i boken som författaren anser bör behandlas av lagstiftaren eller EU och vilka passar väl för att beforskas, varför denne också lämnar idéer för att forskningen ska stimulera det arbetet.

Sist i boken återfinns en bilaga till avdelning **I.**, med en viss frågeställning angående de nya reglerna från 2017 om momsbefrielse av beskattningsbara personer med låg omsättning.

Björn Forssén är juris doktor och ledamot av Sveriges advokatsamfund samt medlem i Sveriges Läromedelsförfattares Förbund. Han var för övrigt en av de nominerade till CH Witts pris 2018 för bästa artikel i Tidningen Balans.

016Blå. Momsrullan: En handbok för praktiker
Utgiven 2018-03-13, 471 sidor.
ISBN 978-91-7615-260-7

Momsrullan: En handbok för praktiker och forskare är en handbok om mervärdesskatt (moms) som passar både för den praktiskt orienterade läsaren, som behöver stöd till en domstolsinlaga m.m., och för forskaren, som behöver hitta i molnet av lagändringar etc. på momsområdet. I denna tredje upplaga av *Momsrullan* har titeln

ändrats, så att det framgår att boken riktar sig till en bred krets av läsare – dvs. i princip till alla som vill hitta svar på sina momsfrågor eller en väg vidare i sökandet.

Boken består i tre sektioner:

- *Grundläggande regler om moms* (10 000 000);
- *Internationella affärer och moms* (20 000 000); och
- *Formella regler och redovisningsregler om moms* (30 000 000).

Sifferserien, bestående i åtta siffror, är tänkt att underlätta att förflytta sig i dokumentet från innehållsförteckningen till en viss sektion, kapitel och avsnitt med hjälp av dataprogrammets sökfunktion. Sifferserien indelar boken i sektion, kapitel och avsnitt enligt följande: första siffran står för sektion, den andra för kapitel i respektive sektion och övriga siffror anger avsnitt i respektive kapitel.

Det är ett problem för såväl praktiker som forskare, att Skatteverket i sina momshandledningar, som numera enbart publiceras i digital form, inte ger ut uppdaterade hela årgångar. I stället byggs en handledning (från 2014) på med pdf-filer avsnitt för avsnitt. Det går inte att se när i tiden något nytt har tillförts. Under arbetet med sin doktorsavhandling blev författaren varse detta problem beträffande verkets handledning om skatteförfarandet, som gavs ut med anledning av införandet av skatteförfarandelagen 2012. För honom personligen spelade det ingen roll, eftersom han var klar med sitt arbete, men för dagens forskare lär detta enligt författaren försvåra för dem att enkelt få en överblick och kunna gå vidare med studier av rättsläget. Detsamma gäller enligt författaren också för exempelvis ett ombud eller en domare i en process som berör momsen. Författaren tog upp informationsfrågan med Skatteverket i samband med nämnda arbete, och han har också försökt att intressera den forskargrupp som han tillhörde som en extern resurs vid Örebro universitet. Skatteverket borde enligt författaren dessutom, för att uppfylla samma behov av lättillgänglig information på momsområdet, återuppta traditionen med att publicera mervärdesskatteförfattningarna med en förteckning över ändringar och förarbeten. Det intresserade inte heller forskarna, enligt författaren. Vissa lär enligt honom i stället använda äldre utgåvor av momshandledningarna på grund av nämnda problem från och med 2014. Författaren ställer frågan: Hur länge håller det – när det redan nu har förflutit flera år?

Författaren hyser förhoppningen att denna bok ger en aktuell – och historisk – överblick på momsområdet, så att både praktiker och forskare hittar rätt till slut.

De regler som berörs i boken är de som gällde per den 1 januari 2018.

015Blå. IMPAKT – Avtal och momsproblem: Andra upplagan
Utgiven 2018-03-02, 86 sidor.
ISBN 978-91-7615-254-6

Författaren lanserade begreppet IMPAKT i böckerna *IMPAKT – studiehandledning i inkomstskatt, socialavgifter och mervärdesskatt* respektive *IMPAKT – Momsnyckeln*, vilka också ges ut på förevarande förlag. IMPAKT står för ***I***nkomstskatt, ***M***ervärdesskatt (moms), ***P***unktskatt, ***A***rbetsgivaravgifter, ***K***ällskatt (skatteavdrag) och ***T***ull.

I den förstnämnda bokens fördjupningsdel behandlas företagsbeskattningen på avancerad nivå, medan den andra nämnda boken kan fungera bl.a. som ett komplement till den förstnämnda beträffande momsen i allmänhet. I *IMPAKT – Avtal och momsavdrag* gick författaren vidare med fördjupningsfrågor om momsen. Där behandlades vissa frågor om avtal i förhållande till rätten till avdrag för ingående moms i olika verksamheter. I förevarande bok, *IMPAKT – Avtal och momsproblem: Andra upplagan*, ligger perspektivet inte i första hand på förvärvssidan i företagets verksamhet. Genom att i boktiteln ha ändrat *momsavdrag* till *momsproblem* markerar författaren att frågorna kan börja antingen från det perspektivet eller från omsättningssidan. I det avslutande fallet i boken beskrivs också att lagstiftningen kan öppna för upplägg avseende moms.

För kurser i företagsbeskattning på avancerad nivå är denna bok avsedd att ge de studerande stöd för att möjligen kunna bemästra bl.a. ett så pass avancerat kursmål som att förstå och kunna hantera ett momsproblem som kräver en alternativ avtalskonstruktion civilrättsligt sett än vad som kan ha föreslagits i ett utkast till avtal eller som framgår av ett färdigt avtal som är föremål för bedömning. Beträffande avdragsrätten för ingående moms gäller det att komma ihåg att den påverkas av vad som händer på försäljningssidan i verksamheten och, ibland, av vad som har skett angående frågan om utgående moms hos säljande motpart. Det gäller således ofta att tänka i minst två led.

Författaren påpekar att de problem som berörs här bara är ett axplock. Denna bok kan därför fungera som ett förslag till vissa punkter i en checklista avseende momsfrågor vid avtalsskrivningen mellan en säljare och köpare av en vara eller tjänst. Eftersom rättsläget kan vara oklart, fungerar en sådan checklista framför allt som ett stöd för att skriva en momsklausul i det civilrättsliga avtalet mellan parterna.

De regler som berörs i boken är de som gällde per den 1 januari 2018.

014Blå. Särskilda regler om momsskyldighet
Utgiven 2018-02-21, 100 sidor.
ISBN 978-91-7615-252-2

Särskilda regler om momsskyldighet behandlar de särskilda bestämmelserna i mervärdesskattelagen (1994:200), ML. Dessa återfinns enligt 1 kap. 2 § sista stycket ML i 6 kap., 9 kap. och 9 c kap. I boken berörs hur dessa särskilda fall av momsskyldighet förhåller sig till de allmänna bestämmelserna i ML om vem som är skattskyldig, och huruvida de är konforma med bestämmelserna i EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG). Efter inledningskapitlet innehåller boken följande kapitel:

- HANDELSBOLAG OCH EUROPEISK EKONOMISK INTRESSEGRUPPERING (EEIG), 6 KAP. 1 § ML
- ENKLA BOLAG OCH PARTREDERIER [6 KAP. 2 § ML (5 KAP. 2 § SFL)] OCH ÖRESUNDSKONSORTIET (1 KAP. 2 c § ML) SAMT MOMSPROBLEM MED EXEMPELVIS FILMVERK I ENKLA BOLAG (7 KAP. 1 § TREDJE ST. 8 ML)
- MELLANMÄN (FÖRMEDLARE), 6 KAP. 7 § (och 8 §), 9 b KAP. ML (RESETJÄNSTER) OCH SÄRSKILT OM 6 KAP. 7 § OCH PRODUKTIONSBOLAG INOM ARTISTOMRÅDET
- MOMSPROBLEM MED EXEMPELVIS MUSIKVERK I OSKIFTADE DÖDSBON FRÅN TIDEN FÖRE 1997 (6 KAP. 4 § ML)
- MOMSPROBLEM MED FASTIGHETER I KONKURSBON, M.M. (6 KAP. 3 § ML)
- DEN SÄRSKILDA REGELN OM MOMSSKYLDIGHET FÖR STATLIGA AFFÄRSVERK (6 KAP. 6 § ML)
- FRIVILLIG SKATTSKYLDIGHET FÖR VISSA FASTIGHETSUPPLÅTELSER (9 KAP. ML)
- SÄRSKILT OM VAROR I VISSA LAGER (9 c KAP. ML)

Jag konstaterar att det i tidigare utredningar och en pågående utredning tillsatt av Regeringen om ML, och som ska vara klar senast den 1 april 2019, saknas intentioner från lagstiftarens sida att beröra bland annat frågan om EU-konformitet beträffande nämnda särskilda regler om momsskyldighet i ML. Med denna min bok i februari 2018 och min bok *Momsreform i Sverige: Förslag till ändrade mervärdesskatteregler nationellt och på EU-nivå* – från oktober 2016 – har Regeringen en tämligen fullständig genomgång av vilka materiella regler i ML och mervärdesskattedirektivet som bör ändras. Regeringens utredning innebär bara en strukturell översyn av ML. Dessutom bör lagstiftaren särskilt beakta även min doktorsavhandling från den 26 april 2013, som jag har publicerat i en tredje upplaga under 2015: *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier*. Den boken innehåller en omfattande genomgång av den särskilda regeln om skattskyldighet beträffande enkla bolag och partrederier, dvs. 6 kap. 2 § ML och 5 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244), SFL, där mycket mer angående problem med 6 kap. 2 § ML behandlas än vad som sker i förevarande bok, som beträffande just den regeln (representantregeln) enbart berör vad som åtminstone måste åtgärdas på temat EU-konformitet med urvalet av skattesubjekt.

013Blå. Momsen och fakturan: Andra upplagan
Utgiven 2018-02-01, 72 sidor.
ISBN 978-91-7615-250-8

I *Momsen och fakturan: Andra upplagan* får läsaren en grundlig genomgång av de särskilda faktureringsregler som gäller för momsen. För sammanhanget berörs även bl.a. redovisningsreglerna för momsen, periodisk

sammanställning, bokföringslagen och kraven på att ha kassaregister. Boken har, förutom sin första upplaga, en föregångare utgiven hos Jure (2010).

I boken behandlas i första hand följande frågor:

- ***vem*** som är faktureringsskyldig, i ***vilka*** situationer skyldigheten uppkommer och ***hur*** den ska fullgöras;
- ***när*** faktureringsskyldigheten ska fullgöras; och
- ***vad*** fakturan ska innehålla.

Via innehållsförteckningen, som ger denna överblick, finner läsaren enkelt var dennes problem angående momsen och fakturan behandlas i boken, där nyss nämnda frågor utgör rubrikerna till de centrala kapitlen 2-4. I inledningskapitlet beskrivs översiktligt hur begreppen skattskyldighet, redovisningsskyldighet och faktureringsskyldighet samt avdragsrätt enligt ML förhåller sig till varandra. En särskilt praktisk del i boken är avsnitt 4.2, där innehållskraven på en faktura enligt huvudregeln i mervärdesskattelagen anges, och avsnitten 4.3.1-4.3.16, där respektive punkt enligt dessa innehållskrav kommenteras. Det är särskilda krav som delvis går utöver innehållskraven på verifikation enligt bokföringslagen (vilka också nämns).

I kapitel 5 berörs fakturan och utövande av avdragsrätten för ingående moms, och i kapitel 6 behandlas bevarande av fakturor och annan räkenskapsinformation. I bokens sista kapitel (kapitel 7) berörs översiktligt redovisningsreglerna för moms, periodisk sammanställning och krav på att ha kassaregister.

De regler som beskrivs i denna bok är de som gällde per den 1 januari 2018.

012Blå. IMPAKT – Momsnyckeln: Andra upplagan.
Utgiven 2018-01-25, 62 sidor.
ISBN 978-91-7615-245-4

IMPAKT – Momsnyckeln: Andra upplagan är en självständig bok, men utgör också en komplettering till *IMPAKT – studiehandledning i inkomstskatt, socialavgifter och mervärdesskatt: Fjärde upplagan*. Ambitionen med konceptet IMPAKT är att ge läsaren en pedagogisk väg in till den svenska skatterätten. IMPAKT står för ***I***nkomstskatt, ***M***ervärdesskatt (moms), ***P***unktskatt, ***A***rbetsgivaravgifter, ***K***ällskatt (skatteavdrag) och ***T***ull.

I den till omfånget större studiehandledningen berörs momsen mycket översiktligt och främst integrerat med genomgången av inkomstskatten. Eftersom momsen utgör drygt en femtedel av statens totala skatteintäkter, bör det vara av intresse med en självständig introduktion till mervärdesskatterätten. Det är den främsta anledningen till att *IMPAKT – Momsnyckeln: Andra upplagan* har författats, men den boken kan också utgöra ett komplement till nämnda studiehandledning eller liknande böcker.

I denna bok ges en närmare överblick av den svenska mervärdesskatterätten i ett EU-perspektiv. Den berör framför allt grunderna enligt mervärdesskattelagen (1994:200), ML, för den momsmässiga behandlingen av såväl nationella som internationella affärer. Denna bok utgör främst en introduktion till ämnet mervärdesskatt, men den är fullt tillräcklig för att ge stöd till att lösa många enklare vardagsproblem angående moms. Med kunskaperna från denna bok ges därmed också stöd för att bättre kunna bedöma när det är dags att göra en djupare analys och gå vidare till fördjupande litteratur i ämnet, studera Skatteverkets momshandledningar m.m. eller eventuellt anlita skattekonsult. I sistnämnda hänseende finns även bland annat författarens handbok om moms, *Momsrullan*, och *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier: Tredje upplagan.*

Denna bok utgör därmed ett verktyg för praktiker som tolkar och tillämpar ML. Den är också en vägledning för studier i ämnet moms, och ett stöd för forskningen på området. De många figurerna och schematiska beskrivningarna i boken ska förhoppningsvis bidra i pedagogiskt hänseende till den studerandes etc. eget lärande om mervärdesskatt.

I boken beaktas reglerna per den 1 januari 2018 enligt ML och anknytande lagstiftningar.

011Blå Ord och kontext i EU-skatterätten: En analys av svensk moms i ett law and language-perspektiv
Andra upplagan
Utgiven 2017-05-03, 334 sidor.
ISBN 978-91-7615-232-4

Ord och kontext i EU-skatterätten: En analys av svensk moms i ett law and language-perspektiv Andra upplagan är en bok inom ämnet fiscal sociology (skattesociologi), FS. Den behandlar svensk mervärdesskatt (moms) i ett law and language-perspektiv. Boken bygger vidare på tankar i det perspektivet som utvecklades i samband med introduktionen av The Making of Tax Laws som en särskild gren på FS-trädet. Det skedde 2015 genom The Entrepreneur and the Making of Tax Laws – A Swedish Experience of the EU law: Second edition. Där återfinns law and language-frågorna i Part D, som också publicerades i ett särtryck under 2015: The Making of Tax Laws – Law and Language issues.

Boken publicerades i en första upplaga under 2016, och i denna andra upplaga berörs temat ord och kontext för tillkomsten av skatteregler utifrån bl.a. fall från Momsrullan Andra upplagan (2016), där det uppmärksammades att något har brustit i processen med att skapa en skatteregel. Det gäller framför allt om när lagstiftningsprocessen inte har lyckats med att skapa en skatteregel (ord) i mervärdesskattelagen (1994:200) för den verklighet (kontext) som är avsedd att beskattas eller undantas från beskattning etc. enligt EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG). Sådana brister benämns även i förevarande arbete betänkligheter från lagstiftarens sida på temat
ord och kontext i samband med tillkomsten av skatteregler. Beträffande förfaranderättsliga frågor anknyts i denna bok också till en bok från 2015: Skatteförfarandepraktikan – med straff- och europarättsliga aspekter.

Tanken med denna bok är både att ge lagstiftaren uppslag till att förbättra processen med att skapa skatteregler och att ge praktiker verktyg till att presentera sina ståndpunkter i rättsfrågor om skatt i domstolsinlagor och vid avfattande av domar i skatteprocesser och i brottmål där skatt berörs.

I denna andra upplaga finns i slutet av boken en översättning till engelska av sammanfattningen och de avslutande konklusionerna. Eftersom den texten ingår i annex D till Part D i The Entrepreneur and the Making of Tax Laws – A Swedish Experience of the EU law: Third edition, som publicerades i år (2017), har också lagts till ett paper om The Making of Tax Laws i slutet av denna bok: Det benämns The Entrepreneur and the Making of Tax Laws: An introduction of a new branch of Fiscal Sociology.

010Blå Law and language: Words and context in Swedish and EU tax laws
Published 2017-04-05, 88 pages.
ISBN 978-91-7615-229-4

Law and language: Words and context in Swedish and EU tax laws is a follow-up to *The Making of Tax Laws – Law and Language issues,* which was an edited offprint of Part D of *The Entrepreneur and the Making of Tax Laws – A Swedish Experience of the EU law: Second edition* – both published in 2015.

In this book the author goes further with the law and language issues concerning tax law by presenting the summary and concluding viewpoints from his suggestion of how research on such issues may be conducted regarding The Making of Tax Laws as a branch within the field of fiscal sociology, namely from *Ord och kontext i EU-skatterätten: En analys av svensk moms i ett law and language-perspektiv* – published in 2016.

Finally he comments in this book those experiences in relationship to some questions in *The Entrepreneur and the Making of Tax Laws – A Swedish Experience of the EU law: Second edition*. Thus, this book makes a continuation to that book and its Part D, i.e. it also makes a follow-up to *The Making of Tax Laws – Law and Language issues*. The follow-up by this book means a completion of the previously presented law and language perspective on the process of The Making of Tax Laws by the presentation of the summary and concluding viewpoints concerning examples building an empirical study of that process and the comments in relation thereto of some questions from *The Entrepreneur and the Making of Tax Laws – A Swedish Experience of the EU law: Second edition*.

Mr. Björn Forssén is a Swedish Doctor of Laws.

009Blå Momsreform i Sverige: Förslag till ändrade mervärdesskatteregler nationellt och på EU-nivå
Utgiven 2016-11-01, 185 sidor.
ISBN 978-91-7615-219-5

I *Momsreform i Sverige: Förslag till ändrade mervärdesskatteregler nationellt och på EU-nivå* föreslås ändringar av mervärdesskattelagen (1994:200), ML, och av vissa EU-regler. Boken baseras på:

- *Momsrullan Andra upplagan* (2016);
- *Ord och kontext i EU-skatterätten: En analys av svensk moms i ett law and language-perspektiv* (2016);
- *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier Tredje upplagan* (2015); och
- *Skatteförfarandepraktikan – med straff- och europarättsliga aspekter* (2015).

Boken berör främst de materiella reglerna om rättigheter och skyldigheter i ML och i viss mån formella regler, redovisningsregler och förfaranderegler om mervärdesskatt (moms). Utifrån erfarenheterna från nämnda böcker anges dels vilka regler som bör ändras, för att ML ska överensstämma med mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG), dels vilka förändringar som bör ske av mervärdesskattedirektivet etc., för att momsreglerna ska bli tydligare.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare som senast den 1 april 2019 ska genomföra en författningsteknisk översyn av mervärdesskattelagstiftningen och föreslå en ny mervärdesskattelag. En sådan översyn av ML kan juris doktor Björn Forssén anses redan ha genomfört i nämnda böcker, och med denna bok sammanfattar han de viktigaste ändringarna som bör genomföras för att göra ML konform med i första hand EU:s mervärdesskattedirektiv. Dessutom lämnas i denna bok, till skillnad från vad som kan förstås med den av Regeringen avsedda översynen, förslag om vissa ändringar på EU-nivå. Det är nödvändigt för att mervärdesskattelagstiftningen ska bli förutsebar och effektiv över tid.

En tanke med boken är också att ge praktiker en struktur för att argumentera kring rättsfrågor om moms med beaktande av såväl det nationella regelverket, ML, som det EU-rättsliga regelverket, dvs. i första hand mervärdesskattedirektivet.

008Blå Ord och kontext i EU-skatterätten: En analys av svensk moms i ett law and language-perspektiv
Utgiven 2016-10-14, 250 sidor.
ISBN 978-91-7615-218-8

Ord och kontext i EU-skatterätten: En analys av svensk moms i ett law and language-perspektiv är en bok inom ämnet *fiscal sociology* (skattesociologi), FS. Den behandlar svensk mervärdesskatt (moms) i ett *law and language*-perspektiv, och bygger vidare på tankar i det perspektivet från introduktionen av *The Making of Tax Laws* som en särskild gren på FS-trädet. Den grenen på FS-trädet introducerades under 2015, genom *The Entrepreneur and the Making of Tax Laws – A Swedish Experience of the EU law: Second edition*. Där återfinns *law and language*-frågorna i *Part D*, som också publicerades som ett särtryck under 2015 med titeln *The Making of Tax Laws – Law and Language issues*.

I denna bok berörs temat *ord och kontext* för tillkomsten av skatteregler utifrån bl.a. fall från *Momsrullan Andra upplagan* (2016), där det uppmärksammades att något har brustit i processen med att skapa en skatteregel, dvs. i skattelagstiftningsprocessen. Det gäller framför allt när den processen inte har lyckats med att skapa en skatteregel (ord) i mervärdesskattelagen (1994:200) för den verklighet (kontext) som är avsedd att beskattas eller undantas från beskattning etc. enligt EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG). Sådana brister benämns även i förevarande arbete *betänkligheter från lagstiftarens sida på temat ord och kontext i samband med tillkomsten av skatteregler*.

Beträffande förfaranderättsliga frågor anknyter denna bok även till *Skatteförfarandepraktikan – med straff- och europarättsliga aspekter* (2015).

Tanken med denna bok är både att ge lagstiftaren uppslag till att förbättra processen med att skapa skatteregler och att ge praktiker verktyg till att presentera sina ståndpunkter i rättsfrågor om skatt i domstolsinlagor och vid avfattande av domar i skatteprocesser och i brottmål där skatt berörs.

007Blå Momsrullan Andra upplagan.
Utgiven 2016-08-22, 450 sidor.
ISBN 978-91-7615-217-1

Momsrullan Andra upplagan är en handbok om mervärdesskatt (moms), och består bl.a. av material från tre andra böcker, nämligen:

- *IMPAKT – Momsnyckeln*, som framför allt berör grunderna enligt mervärdesskattelagen för den momsmässiga behandlingen av såväl nationella som internationella affärer;

- *Momsen och fakturan*, som framför allt berör reglerna om faktureringsskyldighet enligt mervärdesskattelagen; och

- översikten avseende slutsatserna från analysen av den s.k. representantregeln i *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier Tredje upplagan*.

Momsrullan består i tre sektioner: *Grundläggande regler om moms* (10 000 000); *Internationella affärer och moms* (20 000 000); och *Formella regler och redovisningsregler om moms* (30 000 000). I den första sektionen återfinns nämnda översikt avseende slutsatserna i boken om enkla bolag och partrederier och moms. Jämfört med den första upplagan har, förutom vissa uppdateringar i övrigt, denna andra upplaga av *Momsrullan* byggts ut i den första sektionen med väsentligt mer innehåll angående skatteplikten och undantag från skatteplikt respektive momssatser etc. Det materialet återfinns i avsnitten 12 200 000-12 215 000. I övrigt har den första sektionen, liksom den andra sektionen, alltjämt inslag från *IMPAKT – Momsnyckeln*. Därifrån är också vad som anges i den tredje sektionen i denna bok om registreringsskyldigheten till moms hämtat. I övrigt baseras den tredje sektionen på *Momsen och fakturan*, varför den sektionen i första hand behandlar följande frågor:

- ***vem*** som är faktureringsskyldig, i ***vilka*** situationer skyldigheten uppkommer och ***hur*** den ska fullgöras;
- ***när*** faktureringsskyldigheten ska fullgöras; och
- ***vad*** fakturan ska innehålla; samt
- redovisningsregler om moms;
- skyldighet att lämna periodisk sammanställning; och
- krav på att ha kassaregister

Sifferserien bestående i åtta siffror som används i denna bok är tänkt att underlätta att förflytta sig i dokumentet från innehållsförteckningen till en viss sektion, kapitel och avsnitt med hjälp av dataprogrammets sökfunktion. Sifferserien indelar boken i sektion, kapitel och avsnitt enligt följande: första siffran står för sektion, den andra för kapitel i respektive sektion och övriga siffror anger avsnitt i respektive kapitel.

De regler som berörs i boken är de som gällde per den 1 juli 2016.

006Blå IMPAKT – Avtal och momsavdrag.
Utgiven 2015-05-27, 65 sidor.
ISBN 978-91-7615-184-6

IMPAKT – Avtal och momsavdrag är den tredje boken i IMPAKT-serien, som ges ut på detta förlag. De båda tidigare är *IMPAKT – studiehandledning i inkomstskatt, socialavgifter och mervärdesskatt* respektive *IMPAKT – Momsnyckeln*. IMPAKT står för ***I***nkomstskatt, ***M***ervärdesskatt (moms), ***P***unktskatt, ***A***rbetsgivaravgifter, ***K***ällskatt (skatteavdrag) och ***T***ull.

IMPAKT – Avtal och momsavdrag är en självständig bok, men kompletterar också de båda andra i serien. I denna bok fortsätter fördjupningen avseende momsen. Författaren behandlar här vissa frågor om avtal i förhållande till rätten till avdrag för ingående moms i olika verksamheter. Denna bok är avsedd att ge de studerande stöd för att bemästra bl.a. så pass avancerade kursmål som att förstå och kunna hantera ett momsproblem som kräver en alternativ avtalskonstruktion civilrättsligt sett än vad som kan ha föreslagits i ett utkast till avtal eller som framgår av ett färdigt avtal som är föremål för bedömning. Boken är skriven från en köpares perspektiv och behandlar således i första hand rätten till avdrags- eller återbetalningsrätt för ingående moms på förvärv i aktuell verksamhet. Emellertid är det främst en ansats för att ge läsaren ett kom-ihåg, och boken fungerar som checklista också för säljaren och dennes rådgivare, när det gäller att gå igenom skatteimplikationer avseende det avtal som är under utarbetande eller föremål för omförhandling. Dessutom ger boken samtidigt uppslag till att därvidlag beakta också andra skatter och avgifter, t.ex. punktskatt och inkomstskatt.

IMPAKT-serien är i första hand tänkt att fungera inom undervisningen i företagsbeskattning på universitet och högskola. Emellertid fungerar titlar i den serien givetvis också för praktiker som stöd för att möta skatteproblem i företagets vardag, så även denna bok. Kom ihåg dock att de problem som berörs i förevarande bok bara utgör ett axplock. Bokens funktion som ett förslag till vissa punkter i en checklista avseende frågor om momsavdrag, vid avtalsskrivningen mellan en säljare och köpare av en vara eller tjänst, gör att den också borde lämpa sig för forskningen som en förstudie till ett större projekt beträffande frågor om avdragsrätt för moms.

Ibland anförs att de s.k. avdragsförbuden i mervärdesskattelagen (1994:200) borde beforskas beträffande förhållandet till EU:s mervärdesskattedirektiv (2006/112/EG). Författaren håller med om det, men sätter i denna bok i stället fokus på frågor kring själva huvudregeln om avdragsrätt för ingående moms i mervärdesskattelagen. Han berörde redan i sin licentiatavhandling 2011 [*Skattskyldighet för mervärdesskatt – en analys av 4 kap. 1 § mervärdesskattelagen* (Jure förlag)] och även i sin doktorsavhandling 2013, *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier*, som ges ut i sin tredje upplaga på förevarande förlag, att bruket av begreppet skattskyldig i den huvudregeln dels ger en icke EU-konform begränsning av bestämningen av avdragsrättens inträde, dels innebär kontrollproblem beträffande momsregistreringen som bör utredas i förhållande till nämnda direktiv. Dessa frågor utgjorde bifrågorna D och E i författarens licentiatavhandling och ingår i axplocket av frågor om momsavdrag i denna bok vilka han dels anser bör ingå i nämnda checklista vid avtalsskrivningen, dels anser bör beforskas, varvid boken kan fungera som en förstudie till ett större projekt avseende frågor om rätten till momsavdrag.

I boken beaktas regler per den 1 januari 2015.

005Blå Momsrullan.
Utgiven 2015-04-29, 155 sidor.
ISBN 978-91-7615-173-0

Momsrullan är en handbok om mervärdesskatt (moms), och består i huvudsak av material från tre andra böcker som ges ut på samma förlag som det förevarande, nämligen:

- *IMPAKT – Momsnyckeln*, som framför allt berör grunderna enligt mervärdesskattelagen för den momsmässiga behandlingen av såväl nationella som internationella affärer;

- *Momsen och fakturan*, som framför allt berör reglerna om faktureringsskyldighet enligt mervärdesskattelagen; och

- översikten avseende slutsatserna från analysen av den s.k. representantregeln i *Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier Tredje upplagan*.

Momsrullan består i tre sektioner: *Grundläggande regler om moms* (10 000 000); *Internationella affärer och moms* (20 000 000); och *Formella regler och redovisningsregler om moms* (30 000 000). I den första sektionen återfinns nämnda översikt avseende slutsatserna i boken om enkla bolag och partrederier och moms. I övrigt är den första sektionen, liksom den andra sektionen, i stort sett baserade på *IMPAKT – Momsnyckeln*. Därifrån är också vad som anges i den tredje sektionen i denna bok om registreringsskyldigheten till moms hämtat. I övrigt baseras den tredje sektionen på *Momsen och fakturan*, varför den sektionen i första hand behandlar följande frågor:

- ***vem*** som är faktureringsskyldig, i ***vilka*** situationer skyldigheten uppkommer och ***hur*** den ska fullgöras;
- ***när*** faktureringsskyldigheten ska fullgöras; och
- ***vad*** fakturan ska innehålla; samt
- redovisningsregler om moms;
- skyldighet att lämna periodisk sammanställning; och
- krav på att ha kassaregister

Sifferserien bestående i åtta siffror som används i denna bok är tänkt att underlätta att förflytta sig i dokumentet från innehållsförteckningen till en viss sektion, kapitel och avsnitt med hjälp av dataprogrammets sökfunktion. Sifferserien indelar boken i sektion, kapitel och avsnitt enligt följande: första siffran står för sektion, den andra för kapitel i respektive sektion och övriga siffror anger avsnitt i respektive kapitel.

De regler som beskrivs i förevarande bok är de som gällde per den 1 januari 2015.

004Blå Momsen och fakturan.
Utgiven 2015-04-10, 68 sidor.
ISBN 978-91-7615-167-9

I *Momsen och fakturan* får läsaren en grundlig genomgång av de särskilda faktureringsregler som gäller för momsen. För sammanhanget berörs även bl.a. redovisningsreglerna för momsen, periodisk sammanställning, bokföringslagen och kraven på att ha kassaregister. Boken har en föregångare utgiven hos Jure (2010).

I boken behandlas i första hand följande frågor:

- ***vem*** som är faktureringsskyldig, i ***vilka*** situationer skyldigheten uppkommer och ***hur*** den ska fullgöras;
- ***när*** faktureringsskyldigheten ska fullgöras; och
- ***vad*** fakturan ska innehålla.

Via innehållsförteckningen, som ger denna överblick, finner läsaren enkelt var dennes problem angående momsen och fakturan behandlas i boken, där nyss nämnda frågor utgör rubrikerna till de centrala kapitlen 2-4. I inledningskapitlet beskrivs översiktligt hur begreppen skattskyldighet, redovisningsskyldighet och faktureringsskyldighet samt avdragsrätt enligt ML förhåller sig till varandra. En särskilt praktisk del i boken är avsnitt 4.2, där innehållskraven på en faktura enligt huvudregeln i mervärdesskattelagen anges, och avsnitten 4.3.1-4.3.16, där respektive punkt enligt dessa innehållskrav kommenteras. Det är särskilda krav som delvis går utöver innehållskraven på verifikation enligt bokföringslagen (vilka också nämns).

I kapitel 5 berörs fakturan och utövande av avdragsrätten för ingående moms, och i kapitel 6 behandlas bevarande av fakturor och annan räkenskapsinformation. I bokens sista kapitel (kapitel 7) berörs översiktligt redovisningsreglerna för moms, periodisk sammanställning och krav på att ha kassaregister.

De regler som beskrivs i denna bok är de som gällde per den 1 januari 2015.

003Blå Tax and payment liability to VAT in enkla bolag (approx. joint ventures) and partrederier (shipping partnerships). Third edition.
Published 2015-04-29, 299 pages.
ISBN 978-91-7615-178-5

Tax and payment liability to VAT in enkla bolag (approx. joint ventures) and partrederier (shipping partnerships) Third edition
Entrepreneur or consumer? In his licentiate's dissertation at Örebro University in 2011 the author treated that question concerning the main rule on the determination of the tax subject according to *mervärdesskattelagen (1994:200)* [i.e. the Swedish VAT act]. The problem then concerned in the first place whether that determination of who is entrepreneur for VAT purposes complies with the main rule in the EU's VAT Directive (2066/112/EC) for the determination of taxable person, article 9(1) first paragraph.

In this book the author continue with the same topic, but here's the determination of the tax subject concerning one of the special rules in *mervärdesskattelagen* investigated That rule is to be found in Chapter 6 section 2 which partly treats the tax liability for partners in *enkla bolag* (approx. joint ventures) and *partrederier* (shipping partnerships), partly contains a possibility for the partners to let a partner as representative answer for accounting and payment liability regarding the VAT in *bolaget* or *rederiet*. By its character of special rule on tax and payment liability is the present rule – which in this book is called the representative rule – not of the same economical importance as the main rule to determine the tax subject. However is the representative rule of a significant economical interest. There are more than 7,000 active *enkla bolag* according to the Statistics Sweden's (SCB) enterprise register. Furthermore there are hidden statistics concerning undetected *enkla bolag*. The representative rule is however of a particular law scientific interest due to it concerning a more classical law scientific problem, namely taxation and collection in connection with legal figures – *enkla bolag* and *partrederier* – which aren't legal entities. The tax liability shall also in this case comply with the main rule on who is taxable person according to the EU's VAT Directive (2006/112).

By SFS 2013:368 was on the 1st of July 2013 the determination of the tax subject disconnected from the income tax act, and *yrkesmässig verksamhet* was replaced with the concept *beskattningsbar person* (taxable person). However, the Government and the EU Commission talk at cross-purposes concerning the criticism that the Commission presented in 2008 regarding the determination of the emergence of the right of deduction according to *mervärdesskattelagen*. The reform in 2013 didn't mention the use of the concept *skattskyldig* (tax liable), instead of *beskattningsbar person* (taxable person), for that determination. The Commission might believe that the criticism has led to a solution by the reform, but the problem remains. A more holistic review of the use of the concept *skattskyldig* in *mervärdesskattelagen* is thus necessary. This book also proves that the particular problems which exist concerning VAT in *enkla bolag* and *partrederier* still remains after the reform of 2013 – these have not yet been mentioned by the legislator. In this book are rules regarded per the 1st of January 2015.

The author, Mr. Björn Forssén, became Doctor of Laws on the 26th of April 2013 by this book, which in its first edition (both the first and the second editions were in Swedish) constituted – together with the licentiate's thesis – a combined doctor's thesis to receive the Degree of Doctor of Laws at Örebro University.

002Blå Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier. Tredje Upplagan.
Utgiven 2015-04-29, 299 sidor.
ISBN 978-91-7615-177-8

Skatt- och betalningsskyldighet för moms i enkla bolag och partrederier. Tredje upplagan
Företagare eller konsument? I sin licentiatavhandling vid Örebro universitet 2011 behandlade författaren den frågan beträffande huvudregeln för bestämningen av skattesubjektet enligt mervärdesskattelagen (1994:200). Problematiken då gällde i första hand huruvida den bestämningen av vem som är företagare momsmässigt sett är förenlig med huvudregeln i mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG) för bestämningen av beskattningsbar person, artikel 9.1 första stycket.

I denna bok fortsätter författaren med samma ämne, men här undersöks bestämningen av skattesubjektet beträffande en av de särskilda bestämmelserna i mervärdesskattelagen. Den bestämmelsen återfinns i 6 kap. 2 § som dels behandlar skattskyldigheten för delägare i enkla bolag och partrederier, dels innehåller en möjlighet för delägarna att låta en delägare såsom representant svara för redovisnings- och betalningsskyldigheten beträffande momsen i bolaget eller rederiet. Genom sin karaktär av särskild bestämmelse om skatt- och betalningsskyldighet är regeln i fråga – som i förevarande bok benämns representantregeln – inte av samma ekonomiska betydelse som huvudregeln för att bestämma skattesubjektet. Emellertid har representantregeln ett betydande ekonomiskt intresse. Det finns drygt 7 000 aktiva enkla bolag enligt SCB:s företagsregister. Dessutom finns det ett mörkertal beträffande oupptäckta enkla bolag. Representantregeln är dock av ett särskilt rättsvetenskapligt intresse på grund av att den berör ett mer klassiskt rättsvetenskapligt problem, nämligen beskattning och uppbörd i samband med rättsliga figurer – enkla bolag och partrederier – som inte utgör rättssubjekt. Skattskyldigheten ska även i detta fall vara förenlig med huvudregeln för vem som är beskattningsbar person enligt EU:s mervärdesskattedirektiv.

Genom SFS 2013:368 frikopplades den 1 juli 2013 bestämningen av skattesubjektet enligt huvudregeln i mervärdesskattelagen från inkomstskattelagen, och yrkesmässig verksamhet ersattes med begreppet beskattningsbar person. Emellertid talar Regeringen och EU-kommissionen förbi varandra beträffande den kritik som EU-kommissionen framförde 2008 angående bestämningen av avdragsrättens uppkomst enligt mervärdesskattelagen. Reformen 2013 behandlade inte användningen av begreppet skattskyldig, i stället för beskattningsbar person, för den bestämningen. EU-kommissionen kanske tror att kritiken har lett till en lösning genom reformen, men problemet kvarstår. En mer holistisk genomgång av användningen av begreppet skattskyldig i mervärdesskattelagen är således nödvändig. Denna bok visar även på att de särskilda problem som föreligger beträffande mervärdesskatt i enkla bolag och partrederier också kvarstår efter reformen 2013 – dessa har ännu inte berörts av lagstiftaren. I denna bok beaktas regler per den 1 januari 2015.

Författaren, Björn Forssén, blev juris doktor den 26 april 2013 genom denna bok, som i första upplagan – jämte licentiatavhandlingen – utgjorde en sammanläggningsavhandling för erhållande av juris doktorsexamen vid Örebro universitet.

001Blå IMPAKT – Momsnyckeln.
Utgiven 2015-03-18, 61 sidor.
ISBN 978-91-7615-158-7

IMPAKT – Momsnyckeln är en självständig bok, men utgör också en komplettering till *IMPAKT – studiehandledning i inkomstskatt, socialavgifter och mervärdesskatt*. Ambitionen med konceptet IMPAKT är att ge läsaren en pedagogisk väg in till den svenska skatterätten. IMPAKT står för ***I***nkomstskatt, ***M***ervärdesskatt (moms), ***P***unktskatt, ***A***rbetsgivaravgifter, ***K***ällskatt (skatteavdrag) och ***T***ull.

I den till omfånget större studiehandledningen berörs momsen mycket översiktligt och främst integrerat med genomgången av inkomstskatten. Eftersom momsen utgör drygt en femtedel av statens totala skatteintäkter, bör det vara av intresse med en självständig introduktion till mervärdesskatterätten. Det är den främsta anledningen till att *IMPAKT – Momsnyckeln* har författats, men den boken kan också utgöra ett komplement till nämnda studiehandledning eller liknande böcker.

I denna bok ges en närmare överblick av den svenska mervärdesskatterätten i ett EU-perspektiv. Den berör framför allt grunderna enligt mervärdesskattelagen (1994:200), ML, för den momsmässiga behandlingen av såväl nationella som internationella affärer. Denna bok utgör främst en introduktion till ämnet mervärdesskatt, men den är fullt tillräcklig för att ge stöd till att lösa många enklare vardagsproblem angående moms. Med kunskaperna från denna bok ges därmed också stöd för att bättre kunna bedöma när det är dags att göra en djupare analys och

gå vidare till fördjupande litteratur i ämnet, studera Skatteverkets momshandledningar m.m. eller eventuellt anlita skattekonsult.

Denna bok utgör därmed ett verktyg för praktiker som tolkar och tillämpar ML, och den är också en vägledning för studier i ämnet och ett stöd för forskningen på området. De många figurerna och schematiska beskrivningarna i boken ska förhoppningsvis bidra i pedagogiskt hänseende till den studerandes etc. eget lärande om mervärdesskatt.

I boken beaktas reglerna per den 1 januari 2015 enligt ML och anknytande lagstiftningar.